REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 16).

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 88.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 21 Aprilie (4 Maiŭ). 1902.

Trufie șovinistă la culme.

(S) Mai deunădĭ declara ministrul școlelor Wlassics în dietă sus și tare, între aplausele generale ale „onoratei camere“, că el *nu va esecuta* legea sancționată a naționalităților.

Ministrul Wlassics în tot anul se produce la desbaterea budgetului ministeriului de culte și instrucțiune publică cu câte o fanfaronadă șovinistică, ca sĕ captiveze bună voința „patrioților“ și sĕ ascundă scăderile cele marĭ și gróse în conducerea învĕțămêntului public, conducere, ce se află în mânile unor ómenĭ, carĭ cunosc treburile conduse de ei, numai de lângă masa verde. Nicĭ-odată însĕ ministrul n'a mers până a declara în dietă, în fața legiuitorilor și în audul coronei, care a sancționat legea, că dênsul nu va esecuta nicĭ o literă din lege, decóre-ce el privesce la spiritul legei și nu la vorbele ei. El susține, că ridicând școlĭ cu limba de propunere slovacă pentru Slovacĭ, s'ar vătĕma spiritul legei, s'ar da prilegiu a-se importa cărțĭ didactice din strĕinătate, mai ales din Boemia etc. etc.

Ministrul Wlassics vorbesce cu gura plină, ca și cum afară de dênsul „n'ar fi nimenĭ acasă“, ci à la: „ki a legény a csárdában“, și o spune fără de nicĭ o sfielă, că el va face cu legea adusă de parlament și sancționată de corónă, ceea-ce va afla el de bine.

Cum-că parlamentul maghiar aprobă și aplaudeză o declarațiune ca acésta, care vatĕmă și desconsideră puterea autorității și chiămarea sa legiuitóre — este o întrebare de gust; cum-că suferi-va óre coróna declarațiunĭ de aceste ministeriale, carĭ mirósă a „lesă Majestate“, e întrebare de timp. Sigur însĕ este că în tótă lumea civilisată, afară de țéra ungurescă nu se află parlament, care după o asemenea declarațiune ar mai suferi pe respectivul ministru în sinul sĕu și în guvern.

Intrebăm acum pe ministrul instrucțiunei: Óre în contra spiritului legei de naționalitate și instrucțiune sĕ fie a preda elevilor într'o limbă în care pot pricepe, și prin urmare învĕța? In spiritul legei sĕ fie, a-le preda (propune) într'o limbă, în care nu pot pricepe, prin urmare nu pot nicĭ învĕța?

N'a fost óre scopul acelei legĭ, adecă spiritul ei, ca sĕ liniștéscă pe nemaghiarĭ, că nu vor fi schilăvițĭ spiritualminte, adecă nu li-se vor prosti copiĭ, silindu-i a învĕța așa cum nu pot într'o limbă lor necunoscută și de ei nepricepută, perdênd numai timp și ostenélă de geaba?

Indrăsni-va óre ministrul Wlassics a susține înaintea lumei civilisate și înaintea pedagogilor, că el lucră în interesul deșteptărei poporului, când scóte din școlĭ, pe tot pasul și sub tot pretextul, limba maternă, singura pricepută de elevĭ și o înlocuesce cu alta nepricepută de ei? Décă este în spiritul legei învĕțămêntului, a scóte limba maternă din școlĭ și a-o înlocui cu alta nepricepută, pentru-ce nu o face acéstă ministrul și cu elevii maghiarĭ?

Cum vine ministrul a dispune și catecheților sĕ predea elevilor adevĕrurile dumnedeescĭ într'o limbă nepricepută de ei? Insémnă acésta a promova priceperea, înțelegerea, deșteptarea și religiositatea în popor, séu este cel mai nerușinat șovinism și tiranie?

Ar fi timpul suprem, ca sĕ se facă din partea popórelor nemaghiare, în solidaritate, cei mai energioșĭ și resoluțĭ pașĭ spre a se pune capĕt uneltirilor acestui ministru și a-se îndrepta relele introduse de el pe terenul învĕțămêntului public, și sĕ se curme risipa cu banii adunațĭ din crunta sudóre și din amarul bietului popor, pe nebunia de maghiarisare.

Revista politică.

Desbaterile ședințelor din urmă ale *dietei ungare* au avut érășĭ un deosebit interes pentru nemaghiarĭ. In ședința de adĭ sĕptĕmâna, la ordinea dilei fiind budgetul ministeriului de justiție, deputatul slovac *Veselovsky* a pus în discuțiune *cestiunea limbei* în justiție. Basat pe legea naționalităților din 1868, el a cerut, ca la judecătorii și tribunale sĕ fie respectat și dreptul limbilor nemaghiare, conform legei. Atât a trebuit, pentru-ca șoviniștii din cameră sĕ dea navală cu sĕlbătăcie asupra lui Veselovsky, sĕ-l ocăréscă și insulte în tótă forma și sĕ-l tragă la rĕspundere, ca pe un făcĕtor de rele, rĕsvrĕtitor și trădător. Insușĭ ministrul de „justiție“ Plosz s'a ridicat sĕ spună, că la judecătoriile ungurescĭ alte acte decât în limba maghiară nu se pot da, și că legea naționalităților nu se póte interpreta în favorul limbilor nemaghiare.

L'a pus pĕcatele pe Veselovsky sĕ mai dică, între altele, în vorbirea lui, că în Ungaria naționalitățile sunt în majoritate și a dis „parlamentul (dieta) Ungariei“, ér nu „parlament maghiar“, după cum le place șoviniștilor sĕ se dică. Pentru cuvintele acestea a fost tras la rĕspundere de eroii șovismului destrăbălat și în concertul vocilor de hulă și ocară la adresa lui, președintele l'a somat sĕ spună, décă așa a dis ori nu? Și fiind-că Veselovsky n'a negat, președintele l'a chemat la ordine.

Étă culmea volniciei și despotismul!

*

De câte-va dile dieta desbate budgetul *ministeriului de honvedĭ*. Kossuthiștii din stânga și stânga estremă profită de acest prilej pentru a-șĭ reînoi gravaminele lor față cu armata. Se scie, că o vechie și ardĕtóre dorință a lor este armata independentă maghiară. Dorința lor și-au esprimat'o și de rêndul acesta. Ministrul de honvedĭ li-a spus'o, că asta nu se póte, pentru-că atuncĭ Ungaria s'ar degrada însășĭ la un stat mic fără importanță în concertul statelor europene. Una din foile ungurescĭ vorbind despre acest postulat kossuthist dice: „Pretensiunea armatei independente este actualmente lucru tot așa de teoretic, ca și pretensiunea desarmării generale și a păcii perpetue. Scim cu toții, că Orientul fierbe, că lupta dintre Slavĭ și Germanĭ póte se aducă marĭ primejdii pentru monarchia nóstră, că Rusia stă la granițele nóstre cu putere militară grozavă, că Germania, aliata nóstră, e înarmată din crescet până 'n tălpĭ — prin urmare armata nu póte fi dismembrată, ér o armată independentă maghiară n'am putĕ face peste nópte, fiind-că n'avem nicĭ ofițerĭ destui, nicĭ banĭ“...

*

Majestatea Sa monarchul a primit alaltăerĭ în audiență pe ministrul a latere *Szecheny*, care i-a raportat despre consiliul de miniștri unguresc, ce s'a ținut Miercurĭ. O scire telegrafică din Viena adaugă, că din prilejul acesta Majestatea Sa ar fi iscălit numirea lui Ludovic *Lang* de ministru al comerciului în locul lui Horanszky.

*

Diarul parisian „*Le Temps*“ primesce din Viena următórele informațiunĭ privitóre la *reînoirea tratatului de alianță* între Germania, Austro-Ungaria și Italia: In cercurile diplomatice se crede, că tratatul triplei alianțe se va reînoi pentru o durată de 6 anĭ la 6 Maiŭ viitor, adecă tocmai cu un an înainte de espirarea sa. Noul tratat va fi încheiat pe basele primitive din 1880 și într'un sens esențial pacific. Tratatele comerciale actuale vor fi prelungite până când se vor înlocui cu tratate nouĕ, tot pe-o durată de șése

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

Rugăciune.

De *M. Eminescu**)

Crăiasă alegêndu-te
Ingenunchem rugându-te,
Inalță-ne, ne mântue
Din valul ce ne bântue,
Fiĭ scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-țĭ adorată
Asupră-ne cobóră,
O, maică preacurată
Și pururea fecióră,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Facem umbră pământului,
Rugămu-ne 'ndurărilor,
Luceférului mărilor.
Ascultă-a nóstre plângerĭ
Regină peste îngerĭ,
Din negurĭ te arată,
Lumină dulce, clară,
O, maică prea curată
Și pururea fecióră,
Marie!

*) Poesia religiósă la noi, Româniĭ, este fórte neglijată, pe când alte popóre creștine se pot lăuda cu celebre creațiunĭ în acest gen poetic. — Reproducem din volumul de poesiĭ postume ale marelui nostru poet Eminescu rugăciunea de mai sus către Maica Domnului. Ar fi de dorit, ca acest gen poetic sĕ găséscă cultivatorĭ la noi.

Cântece.

I.

Cât așĭ da sĕ'mĭ intre 'n casă
Cea mai dulce dintre fete
Sĕ mi-o simt colea pe pieptu-mĭ
Și cu ochii sĕ mĕ 'nbete

Și sĕ'mĭ spună câte 'n stele
Miez puțin și vorbă multă...
Sĕ 'mĭ simt sufletul, pribeagul,
Cum se 'nchină și-o ascultă

Și de gâtu'mĭ sĕ s'anine
Și sĕ'mĭ spună pe șoptite:
— „A'nviat Christos, de-acuma
Hai sărută-mĕ iubite!“

II.

— „Uite mĕi, 'mi-e dragă lumea
Și 'mĭ-eștĭ drag și tu crîșmare...
Și-apoi vinul ăsta-ĭ dulce
Ca un sîn de fată mare.

Ia mai adă-mĭ o ulcică
Sĕ mai beau colea la sóre,
Dér din pivniță mi'l scóte
Chiar din fund, dela rĕcóre!“

Se cobóră 'n beciŭ crîșmarul...
Crîșmăriței nu-ĭ e-a bine;
Sapă singură și cântă
Și se uită lung la mine

Și năprasnic gând, o Dómne...;
Ne trecu prin cap de-odată;
Sĕ se prăbușéscă crîșma
Peste dragul ei.., mĕi tată!

III.

Du-te.., du te dorule
Du-te călĕtorule
Legănat pe vênt de séră
Sĕ mĭ ajungĭ la noi în țéră

C'am avut și eu o-dată
O drăguță desmierdată..,
De-o trăi sĕ-i te 'nchinĭ
Cu noroc de prin strĕinĭ..,

Ér de 'mi-e mândruța mórtă
Dorule sĕ-ĭ plângĭ la pórtă
Și din lacrimile tele
Sĕ rĕsară viorele.

Z. Bârsan.

»Fiul omului«.

Adesea-orĭ audim séu cetim cuvintele „Fiul omului“ și mulțĭ dintre noi s'or fi întrebând, ce însemnéză aceste cuvinte? Écă, nu mai de mult, dér tocmai în numĕrul nostru de Pascĭ, vorbind despre dumnedeescul nostru Mântuitor, am întrebuințat acéstă espresiune. Un cetitor al nostru ne rógă sĕ-i tălmăcim, cum trebue sĕ înțelégă numitele cuvinte?

Nu este, ce e drept, o cestiune de competența unui laic, dér totușĭ în diua de astădĭ și laicul póte sĕ dea de urma tîlcurilor bisericescĭ fórte ușor, când are

anĭ, cu începere dela 6 Maiŭ 1903. Diplomaţii cei mai bine informaţĭ afirmă, că clausele politice n'au fost schimbate, afară póte în ceea-ce privesce echilibrul în Adriatica între Austro-Ungaria şi Italia şi cestiunea Albaniei, de care se apropie şi aceea a Serbiei-vechĭ. In sfîrşit Italia ar dori, ca tratatul sĕ se publice, dér Germania se opune. Cât pentru Austro-Ungaria, ea ar vedé în acéstă publicare mai multe avantagii, decât inconveniente, mai cu sémă din causa Rusiei.

*

Asupra *situaţiunei în Macedonia şi Albania* sosesc érăşĭ scirĭ neliniştitóre. Bandele bulgare s'au pus serios pe lucru. Ḑilele trecute un detaşament de gendarmerie turcéscă a dat în satul Tyoganesa de armele unei bande compuse din mai mulţĭ Bulgarĭ, ce se ascunsese acolo. Gendarmii atacară pe Bulgarĭ, omorînd opt dintre ei. Doi dintre aceştia erau îmbrăcaţĭ în uniformă de soldaţĭ bulgarĭ. Albanesii încă fac multă nelinişte Pórtei. Cete numĕróse se încércă sĕ trécă graniţa turcéscă, armaţĭ fiind cu puscĭ Grass. — In urma acestor mişcărĭ Turcia trimite numĕróse detaşamente de trupe la graniţa macedo-bulgară. Valiiĭ turcescĭ au cerut întărirĭ pentru a puté respinge invasiunea bandelor revoluţionare, carĭ întroduc arme în Macedonia.

„Pol. Corr.“ află, că şi ministeriul de interne bulgar a dat o notă circulară tuturor prefecţilor din judeţele mărginaşe cu Turcia, invitându-i sĕ confisce tóte puscile, ce se vor găsi la locuitorĭ, spre a se opri ast-fel năvălirea de bande înarmate în Macedonia. O scire din Sofia spune, că s'au confiscat la graniţă 40,000 de puscĭ.

Cu tóte mĕsurile, ce se iau însĕ, agitaţiunea continuă a-se întinde în Macedonia şi Albania. In Sofia, Belgrad şi Cetinje se iau mĕsurĭ seriose pentru a-se puté, eventual, face faţă evenimentelor, ce se pregătesc în Balcanĭ.

Agitaţiunea în Rusia.

Centrele şi păturile sociale cele mai agitate în „sfânta“ Rusie sunt tocmai provinciile cucerite de Ruşĭ, sunt tocmai stratele tineretului pentru a cărei cultură stăpânirea e o mamă maşteră. Astfel pe când Ruşii moscoviţĭ, adecă cei de origine mongolă, rabdă în tăcere jugul greu şi secular al Ţarilor, elementele slave, acelea carĭ li-au dat Moscoviţilor limba lor şi-i face sĕ trécă în Europa occidentală drept mare putere slavă (!), ḑicem: elementele slave sunt pe cale de a-se revolta la Pultava, Charkow, Kiew, etc. etc. Tot asemenea şi ceva şi mai energic încă, revolta s'a manifestat în Finlanda, unde cultura germană dă vigóre morală Finlandesului spre a resista încălcărilor aduse drepturilor sale istorice.

Astfel, situaţia actuală din vastul imperiu vecin dela Nord, sémănă c'o desprimăvărare. Ghiaţa începe sĕ se rupă, sloiĭ se pornéscă.

Ce-o fi conţinênd ele în suspensiune, sub presiunea crivĕţului, care le-a înţelenit, se va vedé când se vor preface potop, înainte séu după acordarea unei constitutiunĭ inevitabile. Până atuncĭ sĕ rĕmânem la vorba rĕposatului mareşal Moltke, care şĭ-a resumat părerea sa asupra situaţiunei etnografice din Austria şi Rusia în conclusiunea următóre: „In Austria popórele se ceartă în 10 limbĭ, ér în Rusia tac în 40 de limbĭ“. Acésta ne va face sĕ pricepem opinia unui istoriograf dela începutul secolului trecut, care a ḑis, că Rusia nu e o mărime, ci o umflătură. (Non magnitudo sed tumor).

Dér sĕ lăsăm aceste considerante istorice şi sĕ vedem, ce se petrece în Finlanda, provincia cea mai cultă din tótă Rusia.

Un martor ocular şi demn de tótă credinţa relatéză, că fasa actuală a turburărilor din Finlanda s'a deschis când comunele au fost învitate sĕ trimeţă representanţĭ în consiliile de recrutare şi ele au refusat sĕ facă acésta, guvernorii au pedepsit comunele impuindu-le amende grele, fără apel.

Tammerfors a trebuit sĕ plătéscă o amendă de 40,000 de francĭ, Helsingfors 36,000 francĭ şi alte 6 oraşe amende variând între 20,000 şi 30,000 de fr.

In presenţa acestor procedeurĭ, doctorul Salzmann, preşedintele biroului medical al statului, împreună cu mai mulţĭ membrii, şĭ-au dat demisiunea, preferind d'a renunţa la funcţiunile lor, decât de-a dirigea operaţiunile unor recrutărĭ, pe care ei le consideră ca ilegale.

Raportele probéză, că mai nicĭ un recrut nu s'a presentat pentru a depune jurămêntul obicĭnuit. In Viborg din 150 nu s'au sentat pentru înrolare, decât numai 32 de inşi, şi toţĭ au trebuit sĕ fie trimişĭ pe la vetrele lor pentru infirmităţĭ fisice.

Cu tóte acestea au fost maltrataţĭ de compatrioţii lor, pentru-că au cutezat sĕ se presente la recrutare, conform legii.

Din o mulţime de comune nimenea, dér absolut nimenea, nu s'a presentat pentru depunerea jurămêntului. Tóte acestea s'au petrecut înainte şi dela 19 Aprilie încóce. La Nikarleby nu s'a presentat, decât numai un epileptic. In chipul acesta au voit Filandesii sĕ ridiculiseze raportul generalului Babrikoff, care relatase guvernului central, că noua lege militară a fost primită pretutindenea cu cea mai mare satisfacţiune.

La Helsingfors, turburările au început prin injurii adresate pe stradĭ senatorilor rĕu vĕḑutĭ de poporul filandes. Autorităţile au făcut atuncĭ apel la cazacĭ, carĭ au năvălit asupra poporului, opt greu răniţĭ dela prima ciocnire au fost trimişĭ în spital.

Indată-ce Cazaciĭ au fost lăsaţĭ în contra poporului, ei nu s'au reţinut de-a intra călare în biserica protestantă, unde au pricinuit marĭ stricăciunĭ. Cei carĭ n'au încăput în biserică, au întrat în locuinţele ómenilor, bătând cu cnutul tótă lumea.

O femee şi mai mulţĭ copii au fost grav maltrataţĭ, fără nicĭ o îndurare. Femeile din spital, deşi bolnave şi unele convalescente, au fost totuşĭ brutalisate şi necinstite. Un doctor urmărit de Cazacĭ, n'a scăpat de furia lor, decât sărind pe feréstră.

Un visitiu a fost aprópe omorît, departe de teatrul agitaţiunei.

Un căpitan de cazacĭ a omorît un profesor, care căuta sĕ scape viéţa unei fetiţe.

Locuitorii din Helsingfors au cerut dela Ţar retragerea trupelor.

Din Finlanda emigrările în Suedia séu Germania iau, cum uşor se póte înţelege, proporţii estra-ordinare.

Pe fie-care sĕptĕmână plécă 500 până la 1500 de inşĭ. Anul trecut, când civilisaţiunea căzăcéscă nu era încă atât de cunoscută, plecaseră deja 15,000 de emigranţĭ.

In condiţiile aceste nu e mirare, că se vorbesce de un nou guvernor în Finlanda.

Generalul Bobrikoff va fi rechemat din causa prea marei severităţĭ. Până la sosirea noului guvernor, consiliul municipal din Helsingfors a decis constituirea unui corp de voluntarĭ şi în afară de aceştia nicĭ un fel de militar sĕ nu mai fie în Finlanda.

Acésta e pe scurt situaţiunea actuală ce resultă de-o parte prin faptul, că Finlandesii ţin la drepturile lor istorice, ér de altă parte din tendinţa guvernului rus actual de a-le nimici. („Cronica.“)

In jurul alegerei de Episcop în Arad.

Onorată Redacţiune! In jurul alegereĭ de episcop în diecesa Aradului s'a desfăşurat o campanie pătimaşă, a carei resultate pot sĕ fie fórte desastróse chiar pentru biserică. Ascuţişul veninos este îndreptat contra părintelui A Hamsea, care cu drept cuvênt póte esclama: ***nulla dies sine linea.***

Aprópe de 4 anĭ, mai în fie-care numĕr al „Trib. Pop.“ este atacat într'un mod perfid. Nici atuncĭ nu l'au lăsat în pace, când persecutat şi batjocorit, cu resignaţiune creştinéscă şi-a căutat refugiu în sfânta mănăstire.

Purtarea corectă a părintelui A. Hamsea, modestia lui şi supunerea necondiţionată şefului sĕu chiar şi atuncĭ, când acesta sedus de pătimaşii sĕi sfetnicĭ mai dureros l'a atins, — a scos din ţîţînĭ pe clicaşĭ, le-a răpit minţile, şi după ce, pe temeiul „neamurilor“, neavênd Hamsea pe nimenea în Arad neam, — n'au rĕuşit, s'au pus pe altă cale a-l calomnia.

Presa strĕină din Arad se ocupă cu mare predilecţiune de împlinirea scaunului episcopesc şi mai ales de persónele, carĭ cad în cumpănă ca serioşĭ candidaţĭ.

Părerile presei strĕine locale nu sunt chiar favorabile canditaturei d-lui Mangra. Acéstă împrejurare a înfuriat pe clicaşĭ şi ḑilnic acusă în colónele ḑiarului lor pe aderenţii d-lui Hamsea, că dînşii ar inspira presa strĕină contra lui Mangra.

E nedemn de marea causă a bisericei de a descrie tóte apucăturile josnice, prin carĭ caută aceştĭ ómenĭ a alarma lumea românéscă, cum că Hamsea şi-ar vinde biserica şi alte infernale învinuirĭ!

Adevĕrul este, că d-l Hamsea nicĭ când nu s'a demis în polemii odióse personale în colónele pressei strĕine, ci, chiar cei grupaţĭ în jurul d-lui Mangra, în ură órbă s'au certat între sine anĭ îndelungaţĭ, folosind de câmp de rĕsboiŭ pressa strĕină din Arad, ér cei bunĭ priveau cu mâhnire şi întristare acéstă luptă între fraţĭ. Scenele aceste le-au produs aceia, carĭ astăḑĭ acusă pe Hamsea cu fapte, de carĭ nu este capabil şi carĭ ei le-au sĕvîrşit!

Tot la pressa strĕină îşĭ caută d-l Mangra aşa ḑisa „rehabilitare patriotică“. Pressa strĕină din Oradea-mare îi cântă imnurĭ d-lui Mangra (din aceştĭ articolĭ „Trib. Pop.“ n'a reprodus nicĭ unul) — şi spune, că Mangra, care şi altcum a fost „sedus de agitatorii (?) valachĭ fără suflet“ şĭ-a „ispăşit pĕcatele“!

Tot în pressa strĕină s'a pus d-nul Mangra pe declaraţii şi profesii politice. Voiŭ aminti aicĭ numai declaraţiile d-lui Mangra apărute în „Aradi Közlöny“ şi „Budapesti Naplo“, care gem de ultra-patriotism (vorbele lui: „hazafiságom szinarrany“)?

Şi totuşĭ aderenţii lui Hamsea, orĭ chiar d-l Hamsea este calumniat, că ar deschide porţile bisericei pressei streine!

Am positive informaţiunĭ, că d-nul Hamsea nicĭ direct, nicĭ indirect n'a inspirat cele scrise în pressa strĕină. Domnii grupaţĭ în jurul d-lui Mangra au pornit valurile, nu acuse decĭ pe nimenea de urmărĭ!

Vĕ rog prea mult onor. Redacţiune, a publica aceste pentru constatarea adevĕrului şi ca publicul român sĕ nu crédă, că acel Hamsea, pe care însuşĭ fie iertatul episcop Goldiş l'a aflat vrednic de a-l însărcina cu conducerea diecesei, ar fi capabil sĕ lucre contra marilor interese ale bisericei sale.

Adevĕrul.

Procesul falsificatorilor de banĭ.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans“.)

Tĕrgul-Mureşului, 1 Maiŭ.

Aţĭ publicat deja dărĭ de sémă despre procesul falsificatorilor de bancnote românescĭ de câte 100 lei, ce s'a ţinut în ḑiua de 19 Martie la tribunalul de aicĭ şi

---

la îndemână cărţile, unde se află acelea tîlcurĭ.

Espresiunea „Fiul omului“ se află în multe locurĭ deja în sfintele scripturĭ ale vechiului testament. Cel mai de frunte citat din aceste cărţĭ îl avem din proorocul Danilă, care prin cuvintele „Fiul omului“ indică pe Messia.

Etă ce ḑice proorocul Dănilă la cap. 7 v. 13:

„Vĕḑut'am în visiunile de nópte şi écă unul, ca „fiul omului“ venia pe nourii ceriului şi a ajuns la cel vechiŭ de ḑile şi l'a dus înaintea lui. Şi i-s'a dat domnia, mărirea şi împĕrăţia, ca sĕ-l servéscă tóte popórele, naţiunile şi limbile; domnia lui va fi domnie eternă, care nu va trece, şi împĕrăţia lui nu se va sfărîma“.

Cuvintele proorocului Dănilă, nu e greu de ghicit, că se refer la Isus Christos şi prin cuvintele „Fiul omului“ a vrut sĕ semnaleze întruparea în trup omenesc a fiului lui Dumnedeu.

In noul Testament sunt numĕróse locurile, mai ales în sfintele Evanghelii, unde Isus Christos vorbind despre sine se numesce pe sine însuşĭ *„Fiul omului“*.

Au cine nu cunósce duiosul rĕspuns, ce l'a dat Isus cărturarului, care apropiându-se i-a ḑis: „Invĕţătorule! Voiŭ urma ţie, orĭ unde vei merge“. — Ér Isus: „Vulpile au vizunii şi paserile ceriului cuiburĭ, déră „fiul omului“ nu are unde sĕ-şĭ plece capul“ (Mateiŭ 8, 20).

„...Şi vĕḑênd Isus credinţa lor a ḑis paraliticului: „Indrăsnesce, fiule! értăţi-se pĕcatele tale“. Şi écă unii din cărturarĭ au ḑis în sine: „Acesta blasfemă!“ Déră Isus cunoscênd gândurile lor, a ḑis: „Pentru-ce gândiţĭ rele în inimile vóstre? că ce este mai lesne — a ḑice: Ertăţi-se pĕcatele tale, séu a ḑice: Scólă-te şi umblă? Ci ca sĕ sciţĭ, că *„Fiul omului“* are putere pe pămênt a erta pĕcatele“... (Mat. 9, 6).

Şi aşa mai departe, la Mateiŭ încă în vr'o 4 locurĭ, la Luca în vr'o şése, la Ioan într'unul, în „Faptele Apostolilor“ într'unul şi în „Apocalips“ érăşĭ într'un loc.

Un tîlcuitor al sfintelor scripturĭ spune, că Isus Christos întrebuinţă cu preferenţă acéstă espresiune despre sine, fiind-că avênd un înţeles general, nu puté scandalisa pe duşmanii sĕi. Ér sfântul Augustin ḑice: „Christos ne reamintesce prin aceste cuvinte ceea-ce din îndurarea sa cea mare a binevoit a-se face pentru noi, şi pentru a-ne reaminti taina cea mare a întrupării sale, ne deprinde de repeţite orĭ urechile cu acest nume“.

Etă, ce am putut găsi prin cărţĭ relativ la vorbele sfintei scripturĭ „Fiul omului“.

Şi ceea-ce am găsit, am scris în gazetă, ca sĕ fie rĕspuns atât cetitorului, care ne-a întrebat, cât şi altor cetitorĭ, carĭ nu ne-au întrebat, însĕ de sigur se vor fi gândit la vorbele sfintei Scripturĭ şi póte n'or fi avut la îndemână cărţile trebuinciose pentru a-le esplica.

Oniţă.

Sfântul giulgiu din Turin.

(După „*L'Illustration*“ din Paris, numĕrul de Sâmbătă 26 April 1902.)

In tesaurul bisericei catedrale din Turin esistă o preţiósă reliquie, care este venerată ca fiind giulgiul lui Isus Christos. Acest sfânt sudariu nu este unicul în lume; vechea basilică din Cadouin (Dordogne-Francia) posedă un al doilea, despre care se asigură de asemenea, că ar fi veritabilul giulgiu al lui Christos. Autenticitatea sudariului din Turin fŭ aşa-dér trasă la îndoială şi după 19 sute de anĭ pare în adevĕr fórte greu a afirma, că o asemenea bucată de pânză este în realitate cea dată de Iosif din Arimathea pentru a înmormênta pe Christos.

Acest sf. sudariu fŭ adus din Rĕsărit în veacul al 14 de cătră Guillaume de Villersexel şi transferat la Turin în 1578, la porunca lui Filip Emenual, principe de Savoia. El fŭ aşedat într'un reliquiariu închis cu trei chei, din carĭ una era la Papa, alta la episcopul din Turin şi a treia la principele de Savoia (adĭ regele Italiei.) Preţiósa reliquie n'a fost scosă din lada sa, decât fórte rar, la împrejurărĭ sĕrbătorescĭ.

Tocmai una din aceste împrejurărĭ a fost, care a descoperit înainte de asta cu câţĭ-va anĭ particularităţile în adevĕr estra-ordinare, ce le presentă acest sudariu. El se compune dintr'o bucată de pânză de in de colóre gălbuie, lungă de 4.10 m. şi

care proces s'a amânat pe diua de 1 Maiŭ, până ce se va fi judecat procesul falsificatorilor, carĭ sunt arestanțĭ în România. Ațĭ publicat de asemenea și o dare de sémă despre procesul judecat la Ploieștĭ în dilele de 19 și 22 Aprilie, în care Max Ressel și Minea Iliescu au fost condamnațĭ la câte 7 anĭ închisóre, Fritz Badjou la 5 anĭ închisóre, ér Alexe Sulică, Cornel Lichirie și Nic. Nistor la câte o lună închisóre. In cele ce urmézá vĕ raportez despre diua întâiŭ a procesului, ce se judecă la tribunalul de aicĭ.

Tribunalul este constituit astfel: Președinte: Iosif Schuller, asistat de judecătorii Kovács și Gaspar. Scaunul procurorului îl ocupă substitutul de prim-procuror Gyarfas.

Ședința se deschide la óra 9. Acusații sunt în numĕr de 10: Nic. Lichirie, I. Munteanu, Lazar Munteanu, Tanase Tarcea, Nicolae Schiopu, I. Giurca. Nic. Șelariu, Arsenie Buda, Lazarevics László și Petre Bucurenciu.

Ioan Munteanu și Lazar Munteanu recunosc faptele.

Tanase Tarcea recunósce în parte, spunênd însĕ, că de unele fapte nu-șĭ aduce aminte, deóre-ce e amețit de cap.

Preotul Lichirie tăgăduesce și interpretă faptele asupra cărora e întrebat, esplicându-le alt-fel, decât, că ar fi în legătură cu falsificarea bancnotelor de 100 lei.

Confruntat însĕ cu Ion Munteanu, acesta spune lui Lichirie, că d-l părinte i-a învĕțat la tóte, a pornit tóte, a sciut tóte și a dires tóte, că părintele l'a pus la cale, sĕ se ducă la Viena cu Ressel pentru cumpĕrarea mașinei de fabricat banĭ; că părintele i-a arătat lui, fiind de față Cânduleț și Tarcea, o hărtie românéscă de 100, spunêndu-le, că banĭ streinĭ se pot face.

Tanase Tarcea, la confruntare, spune, că popa i-a arătat o hârtie de 100, spunênd, că Neamțu (adecă Ressel) scie sĕ facă banĭ bunĭ românescĭ și că sĕ nu fie fricoșĭ.

Lazarevics asemenea arată pe preot ca cap al falsificării biletelor.

Ion Giurca tăgăduesce, că a fost amestecat, dér întrebat de apróре, recunósce, că Ressel i-a dat un pachet cu bilete, că a plecat cu acel pachet la Bucurescĭ, fără chiar sĕ spună lui Ressel și că a dat acel pachet, fără sĕ-l fi deschis, lui Minea Iliescu, pentru-ca acela sĕ dea lui Ressel banii; recunósce asemenea, că a schimbat la Gheorghe Boeru în Bucurescĭ o hârtie de 100, care a doua di i-s'a adus înapoi, spunêndu-i-se, că nu e bună; că primise acea hârtie, în Brașov, la gară dela un domn, pe care nu-l cunósce și că la plecarea-i din Bucurescĭ a lăsat'o nepotului sĕu, Valeriu Băilă, dela fabrica de ape gazóse și că Băilă i-a scris, că a schimbat'o.

Mâne, Vinerĭ, va fi ședința cea mai interesantă, căcĭ au fost adușĭ aicĭ Max Ressel și Minea Iliescu, carĭ vor fi confruntațĭ cu preotul Lichirie și cu Ion Giurca.

Acusații sunt din comitatul Făgărașului (Cârța).

Banca Națională română este representată de d-l director *I. G. Bibicescu*, asistat de d-l advocat *Simion Damian* din Brașov. —*u.*

Sinódele gr. or. Mâne, Dumineca Tomii, se vor întruni în sesiune ordinară cele trei sinóde eparchiale ale bisericei române gr. or. în Sibiiu, Arad și Caransebeș. Chiămarea deputaților sinodalĭ este mare și frumósă. Dér ea nu privesce numai buna conducere și bunul mers al afacerilor administrative ale dieceselor, ci trebue sĕ aibă în vedere și susținerea strînsei legăturĭ și a bunei înțelegerĭ între fiiĭ bisericei și tot-odată și binele și înaintarea neamului prin cultură, moralitate, și religiositate.

SCIRILE DILEI.

— 20 Aprilie v.

Inaugurarea bustului lui Ioan Brătianu în Drăgășanĭ. In 17 Aprilie v. s'a făcut inaugurarea bustului lui Ion Brătianu în Drăgășanĭ. Monumentul ridicat pe cheltuiala d-lui Stefan Filipescu, are o înălțime de 4 metri și pe soclu pórtă inscripția: *„Marelui patriot I. C. Brătianu. — Omagii. — Stefan Filipescu — Drăgășanĭ. — 17 Aprilie 1902"*. Orașul era povoazat; arcurĭ de triumf cu ghirlande de verdéță și drapele naționale se ridicau în piață și la întrările stradelor, carĭ dau în piață. Tuturor asistenților s'au distribuit cocarde tricolore cu două panglicĭ roșii atârnate, purtând inscripția de pe soclu. Serviciul divin a fost oficiat de episcopul de Rîmnic, asistat de clerul local. Primul care a luat cuvêntul a fost d. Șt. Filipescu-Drăgășanĭ, donatorul, care a făcut elogii lui Ioan Brătianu, dicênd că s'a simțit dator, ca discipol al lui Brătianu, sĕ-i ridice un monument. Primarul Filipescu ia în primire monumentul și mulțumesce donatorului. Aduce apoi omagii lui Ioan Brătianu, adevĕratul întemeietor al orașului Drăgășanĭ. D-l Dim. Sturdza a vorbit despre Ioan Brătianu ca întemeiător al statului român și a lăudat pe d-l Filipescu pentru darul sĕu. După inaugurare a început un banchet de 200 de persóne în sala de ședințe a consiliului comunal, la care participară frații Brătienĭ, Pilat, Nicolescu-Dorobanțu, Haret, Tache C. F. Robescu, St. Șendrea, Crătunescu, V. G. Morțun, Lahovary, dela Curtea de casație Iulian procuror general, G. Adamescu, secretar general al ministerului de instrucție precum și o sumă de alțĭ deputațĭ, senatorĭ și persóne învitate din județele limitrofe.

Noul fișpan din Solnoc-Dobâca, Désy Zoltán, șĭ-a ținut inaugurarea solemnă în diua de 1 Maiŭ. Atât în rĕspunsul ce l'a dat primarului din Deșiŭ la gară, cât și la congregația comitatului a accentuat, că scopul lui principal va fi a lucra pentru „zidirea statului național maghiar". Un diar din Clușiŭ atrage atenția noului fișpan asupra împrejurării, că Românii din Solnoc-Dobâca se întăresc și înmulțesc mereu, prin urmare aicĭ va avé de lucru.... Am înțeles!

Invĕțătorii adunațĭ la conferență în Brașov au avut aséră în 2 Maiŭ n. cină comună la restaurantul d-lui Stefan Moldovanu din Strada Têrgu-Boilor. Erau de față vr'o 60 de persóne. Animația era mare și n'au lipsit nicĭ toastele și cântările. Órele erau deja înaintate, când societatea s'a despărțit, ducênd cu sine cele mai plăcute suvenirĭ. Tînĕrul restaurateur s'a achitat fórte conscienţios de datoria sa și óspeții au rĕmas mulțumițĭ.

Logodne. Aflăm, cu plăcere, că d șóra Balașa C. *Panţu* s'a logodit cu d-l profesor George *Vătășan*, Brașov.

— D-șóra Marietta I. *Iernea* s'a logodit cu d-l Dr. George I. *Anca.*

— D-șóra *Elena I. Crețiar* s'a logodit cu d-l *Nichifor Frățilă*, învĕțător. Vingard.

— D-l Nonic *Rus*, teolog, s'a logodit cu d-ra Maria *Dragoș* din Corvin-St-Mărtin.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat dela d-l *George Vătășan* profesor gimnasial în Brașov, din incidentul logodnei d-sale *20 coróne.* Primésca marinimosul domn donator cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea șcólelor medii gr. or. române din Brașov.*

Fina regimentului. Locotenentul suedez Landegrem a venit în România sĕ facă practică la reg. 21 de infanterie din Bucurescĭ. Născêndu-i-se de curênd o fiică, ea a fost botezată pe numele de „Romania" și i-au servit ca nașĭ toțĭ ofițerii regimentului.

Din Atena se scrie, că studenții de acolo nu vor veni, după cum era proiectat, în Bucurescĭ în luna Maiŭ. Ca motiv se dă doliul în care se află Curtea regală română. Cu tóte acestea visita studenților grecĭ la Bucurescĭ preocupă cercurile interesate și organisația în vederea acestei visite, se face cu mare activitate. Visita studenților românĭ la Atena, face și adĭ obiectul discuțiunilor dilnice, și marile case comerciale din Atena au creat nouĕ modele de specialitățĭ dându-le numele de model: „Trăiéscă România". Astfel s'au confecționat: gulere, pălăriĭ, cravate etc.

Conferențe didactice. Joi s'au început în tótă România conferințele generale didactice ale învĕțămîntului primar. Conferințele se deschid în fie-care localitate de către revisorul școlar, care rostesce discursul de deschidere, cuprindênd și programul conferințelor.

Călătoria Regelui Sêrbiei în Rusia *„Le Temps"* primesce o telegramă din Belgrad anunțând, că Regele și Regina Serbiei vor merge în Iulie la Livadia sĕ visiteze perechea imperială rusésca. Regele și Regina Serbiei vor pleca cu vaporul dela Belgrad, trecênd prin Porțile-de-Fer și prin Galațĭ la Renĭ, de unde vor merge fie pe cale ferată, fie pe mare, în Crimea.

Albanesii mahomedanĭ incendiind bisericĭ catolice. Diarul grecasc *„Empros"* spune că albanesii mohamedanĭ din Scutarĭ au dat foc la două bisericĭ catolice, carĭ au ars, și că au sosit la Scutari marĭ întărirĭ militare.

Intinderea agitației țĕrănescĭ în Rusia. *„Neues Wiener Tagblatt"* publică o telegramă din Petersburg, în care se spune, că agitațiunea țĕranilor s'a întins în districtele Woronesck, Podolierz, Kursk, Iekaterinoslav.

Prințul Muntenegrului și capii albanesĭ. *„Kolnische Zeitung"* primesce confirmarea scirei cum-că toțĭ Muntenegrenii carĭ sunt în stare de a purta arme și carĭ se află în strĕinătate, au primit ordin de a-se întórce în patrie. Muntenegrul pregătesce marĭ înarmărĭ. Prințul Nicolae s'a întêlnit la Podgorița cu capii albanesĭ.

Vremea. La ordinea dilei e vremea. După ultimul buletin statistic al camerei de comerciŭ din Budapesta, gerul a domnit în întréga Ungarie în aceste din urmă dile. E temere, că recolta e compromisă Din Germania se anunță ploi recĭ însoțite de zăpadă. In multe orașe din Austria iérna pare a fi revenită și încă cu asprime. Aceste scirĭ au alarmat bursa, căcĭ arată perspectiva unei recolte slabe, în general, pe când speranțele erau într'o recoltă mult mai abundantă ca în anul trecut. Arborii fructiferĭ au suferit în multe locurĭ. Décă frigul continuă, există temerĭ că recolta rapiței va fi perdută și în România.

Prințul Bulgariei la Petersburg. Din Sofia se telegrafézá, că prințul Ferdinand al Bulgariei se va duce la 8 Iunie s. n. la Petersburg, cu primul ministru *Daneff* și cu *Bahmetieff*, agentul diplomatic rus.

Necrolog. Vĕd. **Elena G Russu** născută *Androne*, învĕțătóre la șcóla românéscă de fete din Brașov, a încetat din viéță în etate de 60 de anĭ. Va fi înmormêntată Dumineca la órele 4 d. a. în cimiteriul Sf. Nicolae din Prund. Odihnésca în pace!

Reg. 62 din T.-Mureșului a serbat la 30 Aprilie aniversarea învingerii dela Calidiero (an. 1809.) S'a pronunțat de către un locotenent un discurs în limba română.

Mis Stone își povestesce răpirea Din New-York se telegrafézá, că miss Elen Stone, misionara, care a fost prisonieră bandiților în Balcanĭ, publică în revista „Clures Magazin" povestirea răpirei sale. Dice, că o bandă numĕrósă de brigandĭ cu fețele ascunse în batiste sĕu spoite a surprins céta de 13 persóne care o însoțea, pe când treceau peste

---

lată de 1.40, avênd urme de arsurĭ, rĕmase dintr'un început de incendiu, care era cât p'aci sĕ-l distrugă la 1532. Se mai vĕd pe el și nisce pete brune, carĭ formézá un vag desemn și care n'a fost esaminat de apróре nicĭ-odată.

La 1898, cu ocasiunea esposiției religióse din Turin, cavalerul Secondo Pia obținŭ autorisațiunea de a fotografia reliquia. Surprisa n'a fost mică, când s'a constatat, că desemnul vag, despre care e vorba representa două chipurĭ ale aceleașĭ persóne, vĕdută din față și din dos, împreunate la cap ca și cum corpul înmormêntat în acéstă pânză, îndoită în două, în lungimea ei, s'ar fi tipărit pe o față și pe alta. Incă mai esact, aceste două chipurĭ formând pe giulgiu ceea-ce se numesce în fotografie un *negativ*, și clișeul *positiv*, pe care îl capĕtă cine-va, reproducêndu-le, descoper amĕnunțimĭ, carĭ scăpară din vedere la primele observațiunĭ. Acesta este chipul unui rĕstignit, care sémĕnă cu Christos, după cum ni-l zugrăvesce tradițiunea.

Dér lucru destul de curios, un an sĕu doi mai târdiu, imaginea acésta se dădu uitării, cu tóte că era cunoscută de un mare numĕr de creștinĭ, când înainte de opt-spre dece lunĭ, una din probele cavalerului Pia cădŭ în mânile unui tînĕr învĕțat, cu numele doctorul Paul *Vignon*, preparator de zoologie la Sorbonna din Paris, care se hotărî a o studia din punct de vedere scientific. Lunia trecută doctorul Yves *Delage* comunică Academiei de sciințe resultatele acestui studiu, făcut de Paul Vignon în colaborare cu maiorul Colson, repetitor la școla politechnică.

Domnii Vignon și Colson au făcut o anchetă, nu se póte mai riguróșă, și în acésta s'au ajutat și de clișeurile cavalerului Pia și de o altă fotografie făcută pe ascuns de către un amator în timpul esposițiunei reliquiei.

Cei doi învĕțațĭ fac conclusiunile afirmând, că chipurile sudariului din Turin au fost produse prin reacțiunĭ chimice și sunt în adevĕr reproducțiunea esactă a personagiului, care a fost înmormêntat în sudariu.

D-l Paul Vignon se apucă înainte de tóte a respinge asertiunile acelora, carĭ pretindeau, că giulgiul din Turin ar fi fost zugrăvit cu puțin timp înainte de a fi ajuns în proprietatea casei de Savoia. In potriva acestei teorii Vignon rĕspunde, că chipurile nu sunt de loc în stilul artiștilor din veacul al 14-lea; nu esistă pe sudariu nicĭ urmă de desemn, ci numai pete, umbre și luminĭ, fórte ușóre, fără contur.] Apoi anumite detailurĭ se împotrivesc tuturor convențiunilor obicĭnuite pe atuncĭ. Așa Christos este pretutindenea representat pironit prin mânĭ. Aicĭ imprimarea cuielor se vece în încheieturile mânilor, din sus de metacarp (dosul mânilor), ceea-ce este de altminterea mult mai logic. Rana din cóstă se află la drépta, printr'o interversiune naturală, la care nicĭ odată nu s'ar fi gândit un falsificator. Urmele cununei de spinĭ nu sunt pe frunte, ci în dosul capului; picăturile de sudóre sângerósă n'au de loc aparența tradițională de globulețe de sticlă, pe care le-ar fi dat'o un artist din evul mediu; ele au brăzdat fața, curgênd prin încrețiturile feței, și s'au închegat în beltișóre. Și corpul era gol, și semnele bătăilor cu biciul se vĕd până la părțile cele mai cărnóse. In fine, și peste tot, chipurile sudariului sunt negative. Totușĭ, nu este vorba de una din acelea imprimărĭ, pe carĭ le-ar fi putut obține cineva, de esemplu, învelind un corp sângeros și decalchiându-l, óre-cum, pe o pânză de in. Nu: modelatul imaginilor și în acest sens încă este intervertit și reliefurile sunt acolo cu mult mai accentuate, mai legibile, decât cavitățile.

Ar fi vorba decĭ de o acțiune chemică cu atât mai puțin intensă, cu cât pânza se îndepărta mai mult de corpul, pe care îl învălia.

Domnii Vignon și Colson urmară decĭ ancheta lor în domeniul pur experimental al chemiei și fisicei. Ei studiară acțiunile „graphogenice" a unor anumite substanțe în condițiunĭ particulare. Astfel demonstrară, cu ajutorul vaporilor de zinc, agisând asupra plăcii fotografice ordinare, de gelatino-bromură, că orĭ-ce substanță, ce emite vaporĭ, capabilĭ de a agisa chimi

un părĕuț dintr'un munte aprópe de Bansko. Brigandii au întins puscile asupra călĕtorilor ordonându-le sĕ nu se misce. Dênșii aveau puscĭ, revolvere, pumnale noué și multe munițiunĭ. Câțĭ-va bandițĭ erau travestițĭ, fiind îmbrăcațĭ cu uniforme turcescĭ, cu fesurĭ albe și roșii. In acel moment, la strigătele de grôză, veni un călĕtor turc. Brigandii îl apucară, îl trîntiră la pămênt și îi legară mânile la spate cu o încingĕtóre roșie, apoi îl tîrîră între tufe, bătêndu-l cu paturile puscilor în cap. Nefericitul țipa gróznic și era peste tot acoperit de sânge. Briganzii l'au apucat atuncĭ de gât, i-au băgat de mai multe orĭ cuțitul în piept până ce nenorocitul a murit. — Eu și Zilka — a adăogat miss Stone, — am fost tîrîte în depărtare pe când briganzii jefuiau lădile și geamantanele nóstre, mâncând provisiunile.

Zăpada, care a cădut dilele acestea în România, nu a făcut nicĭ un rĕu sĕmĕnăturilor; în schimb, viermii carĭ atacase rapița, au fost distrușĭ. De asemenea au dispărut și șórecii, carĭ distrugeau sĕmĕnăturile. Prunii dela munte nu au suferit nimic, de óre-ce nu au înflorit.

Musica militară va da mâne Dumínecă concert în salonul de sticlă dela „Pomul verde“, restaurantul d-lui Sorea. Bucătăria și beuturile d-lui Sorea se bucură de bun renume.

Musica orășenéscă va concerta Lunĭ după amiadĭ la órele 5 pe promenada de jos.

Conferențe învĕțătorescĭ.

Sĕptĕmâna acésta s'au ținut mai întóte protopresbiteratele archidiecesei române gr. or. din Ardeal, conferințe învĕțatorescĭ.

Conferința învĕțătorilor din districtul *Brașovului* (protopopiatele Brașov și Treiscaune) s'a deschis alaltăerĭ Joi în sala cea mare a gimnasiului român din localitate. Ea e presidată de părintele Dr. V. *Saftu* ca comisar consistorial. După deschidere s'a constituit biroul alegêndu-se de notari d-nii R. Frateș și N. Stoicovicĭ, ér de bărbațĭ de încredere d-nii I. Dariu și I. Vătășan. In acéstă primă ședință s'a ținut o lecție practică din sciințele naturale de d-l I. Vătășan. In a doua ședință d-l înv. Zenovie Popovicĭ a cetit disertația despre „Importanța și direcția practică a sciințelor naturale în școla poporală“ Despre ședințele, ce au urmat erĭ, Vinerĭ, primim următorul raport:

Brașov, 19 Aprilie v.

Ședința III (19/IV. a. c. 8—12 óre a. m).

După cetirea apelului nominal sunt salutațĭ ca óspețĭ ai acestei ședințe d-nii: G. Dogar și I. Toma, parochĭ, A. Pușcariu, inginer, Ioan Bing și Roșculeț studențĭ universitarĭ, Dumitru Manole, G. Păcală, farmacist, N. Sulică, profesor.

La ordinea dilei este lecția practică din botanică, ținută de d-l învĕțător din Săcele *Savu Luca* cu anul III de școlă. După ce anilor I, II, IV, V, și VI de școlă le dă ocupație în scris, d-l prelegĕtor tractéză cu anul III de școlă tema: „Mĕrul.“ Lecția duréză o óră. După asta elevii și elevele părăsese sala și se începe discuția asupra prelegerei. Resultàtul discuției formulat ca conclus al conferinței sună: Pentru deplin succésa lecție practică, d-lui prelegător i-se aduce mulțămită protocolară.

Urméză pausă de $^1/_4$ óră și apoi se începe a patra lecție practică din sciințele naturale. Acésta o ține d-l învĕțător din Doboli înf. *N. Rădoiu*, cu anul IV de școlă. Tema despre care prelege d-l Rădoiu este: „Gândacul de Maiŭ.“ Ca și la celelalte lecții, ce s'au ținut celorlalte clase li-se dă ocupație în scris.

D-l învĕțător și-a lucrat și predat bine tema. Conferința îĭ votéză mulțumită protocolară.

Ședința IV (19/IV. a. a. $^1/_2$3—5 óre p. m).

Ordinea de di a acestei ședințe este discutarea și votarea materialului din matematică, ce este de tractat în cei 6 anĭ de școlă.

Discuția și votarea se face pe basa normativului nostru școlar și pe basa raportului corpului învĕțătoresc din Sĕcele, care corp îșĭ luase angajamentul de-a statori ca proiect cantitatea materiei de propus din acest studiu singuraticilor anĭ de școlă.

Referentul d-lor învĕțătorĭ din Sĕcele, este d-l *A. Popovicĭ.*

La acéstă ședință au fost salutațĭ ca óspețĭ d-nii: G. Moroian și Roșculeț.

R.

Cătră tóte reuniunile nóstre de meseriașĭ.

— O rugăminte. —

Conferința meseriașilor românĭ din opt localitățĭ, ținută la 15 Iulie 1901 în Sebeșul-săsesc, în nobila sa preocupațiune de sórtea clasei nóstre de mijloc, numind comitetul „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiŭ“ de comitet central esecutiv pentru tóte reuniunile nóstre de meseriași, tot-odată l'a încredințat cu adunarea tuturor datelor aparținĕtóre activității, ce reuniunile nóstre o desvóltă în interesul lor propriu în deosebĭ și în interesul meseriașilor de pretutindenea în general. Pe basa datelor astfel câștigate, a lucra apoi la aflarea căilor și mijlócelor celor mai potrivite și mai neapĕrate pentru desvoltarea și perfecționarea meseriilor la noi.

Pentru a ajunge cu mai multă ușurință la acest scop, hotărîre s'a luat ca tóte reuniunile activate și cele în alcătuire provisorică, sĕ facă despre a lor activitate cu sfîrșitul fie-cărui an raporte detailate, din carĭ sĕ se reoglindeze tóte lucrările sĕvêrșite de reuniune în cursul anului.

In aceste raporte sĕ se cuprindă între altele și numĕrul meseriașilor (măestri, calfe, învĕțăcei) aflătorĭ în localitate, soiul meseriilor representate și al celor ce nu au representanțĭ, dér carĭ s'ar bucura de trecere în localitate și în împrejurime. Mai departe a arăta, pe lângă lucrările întreprinse de reuniune și de meseriașĭ, și cele ce de dorit ar fi sĕ se intreprindă în folosul desvoltării meseriașilor noștri și în fine arătând, décă meseriașul nostru este în înaintare séu în decădere; pentru casul din urmă a viza la mijlócele, ce ar fi sĕ se aplice pentru delăturarea pedecilor, ce stau în calea desvoltării.

Pĕtrunșĭ de însemnătatea misiunii, ce ni-s'a dat, ne permitem a ne ruga cu frățéscă dragoste de conducĕtoriĭ reuniunilor nóstre de meseriășĭ, sĕ binevoiéscă a insista pentru compunerea raportului general despre activitatea reuniunii până la sfîrșitul anului 1901 și a ne trimite cel mai târdiu până la 1 Iunie n. c. o copie a raportului, însoțit de consemnarea membrilor ordinarĭ și ajutătorĭ, cum și de un esemplar al statutelor reuniunii.

Sibiiu, 12/25 Aprilie 1902.

Comitetul „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“, ca comitet central esecutiv al tuturor reuniunilor de meseriașĭ.

V. Tordășianu, president — *I. Apolzan*, notar.

Două esamene.

— 29 Aprilie n. a. c.

Marele poet al Franciei Victor Hugo dice: că „învĕțătorii sunt singura armată, pe care o are civilisația“. Frumósă și harnică armată are, ce e drept, civilisația! Dér armata acésta numai atuncĭ va fi învingĕtóre împotriva întunerecului și ignoranței, când fiesce care membru, în special, se va achita cu demnitate de obligamentele sale; numai atuncĭ, când se va lupta cu devotament sfânt a căștiga lumină generațiunilor încredințate luminărei lui.

Numai astfel de învĕțătorĭ pot conta la dragostea, stima și recunoscința societății în general, ér în special și la stima și recunoscința acelor elevĭ, cărora li-au însușit cu atâta bunăvoință primele cunoscințe de carte.

Bunul Dumnedeu atarĭ învĕțătorĭ conscii de chiemarea lor a dăruit și comunei *Sanislău*. Acéstă comună e situată la marginea comitatului Sătmar. E locuită de mai multe némurĭ, dintre carĭ elementul român e în preponderanță. Acest element bine disciplinat adĭ, pot dice, forméză o barieră a românismului dinspre Nord-vest încă neînvinsă de uneltirile acelora, carĭ în continuu se încércă sĕ asimileze acest brav popor.

Dér precum nicĭ în trecut, așa nicĭ în viitor acéstă încercare nu le va succede! Acest popor avênd conducĕtorĭ bărbațĭ ca Rv. D-n G. Lazar de Purcăreț, și învĕțătorĭ zeloșĭ ca On. d-nĭ Iosif Pataki, capelan-învĕțător, Georgiu Mureșan și Paul Maghiar — carĭ și cu ocasiunea ținerii esamenului de primăvară, sĕvîrșit în Dumineca Floriilor, au dovedit, că sunt la înălțimea chiemării lor.

Despre acest esamen, voiŭ raporta pe scurt următórele:

Esamenul s'a ținut cu solemnitate impunătóre în Sf. biserică, care era ticsită de publicul asistent. S'a început la 2 óre p. m. cu clasa I și s'a finit la $5^1/_2$ séra cu clasa VI. S'au esaminat până la 160 elevĭ.

Incât privesce rĕspunsurile elevilor și materia propusă, am sĕ notez cu suflet liniștit că: rĕspunsurĭ mai bune și materie mai vastă, în acest an școlar până la acéstă di, nicĭ într'o școlă din archidiaconatul părților sătmărene n'au fost.

Aceștĭ învĕțătorĭ cu calitățĭ frumóse spirituale șĭ-au pus tot zelul, ca școla lor, precum în trecut, așa și în viitor sĕ fie o școlă de model. La stăruința laudabilă a On. d-n capelan-învĕțător, în scurt timp se va întemeia în acéstă comunitate bisericéscă o bibliotecă poporală.

Am observat în sf. biserică cu ocasiunea celebrării serviciului divin, că între cei presențĭ, cu escepția unor bĕtrânĭ analfabețĭ, toțĭ aveau cărțĭ românescĭ de rugăciunĭ în mână.

Cântările cele melodióse și pĕtrundĕtóre, carĭ le póte omul audi în acéstă biserică română, îțĭ înalță sufletul în regiunĭ cerescĭ.

*

Tot în diua sus amintită s'a ținut esamen și în comuna *Pișcolt*, comitatul Bihariei. La acéstă școlă funcționéză ca învĕțător d-l N. Kirvai. S'a esaminat, sub președința M. O. D. Florian Selagian, parochul local și notarul tractului protopopesc a-l Eriului, 97 băiețĭ din 130. Băieții voioșĭ și îndrasnețĭ — cu rĕspunsurile lor clare și corecte au dovedit, că au avut un învĕțător la înălțimea chiemărei sale.

După-ce s'au esaminat tóte 6 clasele, M. O. D. president prin rostirea unui discurs fórte potrivit a închis esamenul.

Poporul cu lacrĕmĭ în ochĭ a mulțumit atât d-lui preot-president, cât și d-lui învĕțător pentru ostenéla și interesarea manifestată întru crescerea și luminarea scumpilor lor băiețĭ.

Am observat cu plăcere, că în acéstă comună între preot și învĕțător esistă cea mai bună înțelegere, stimându-se unul pe altul; și așa muncesc ambii în agrul culturei poporului. Considerând rĕul și desastrul ce provine din neînțelegerile și relațiile încordate dintre preot și învĕțător — pentru cultura poporului și causa școlară — relevez acest fapt îmbucurător, ca sĕ le servéscă de pildă viuă acelora, cărora se cade.

M....

Un rege mort în exil.

Don François d'Assise s'a stins în etate de 80 anĭ în nóptea de 16 spre 17 Aprilie, în castelul sĕu A'Epinay (Francia). Regina Isabella și cele două fiice ale ei, infantele Isabella și Eulalia și nunțiul papal, au asistat la ultimele sale momente. Fiiu al ducelui de Cadix și al prințesei Luisa de Bourbon, prin căsĕtoria sa încheiată la 1846 cu verișóra sa Issabella II, deveni rege al Spaniei. El păstr2 22 de anĭ acest titlu, la care mai adause și pe acela de „căpitan general al armatelor spaniole“, însĕ neavênd gust nicĭ pentru politică, nicĭ pentru lucrurile militare, n'a jucat decât un rol fórte neînsemnat. El trăia retras, departe de curte, în mănăstirea Calatrava, unde petrecea timpul în post și rugăciunĭ și se ocupa cu lucrările scientifice. După revoluțiunea dela 1868 el se duse cu regina în exil, întâiŭ la Pau, apoi la Paris. Aicĭ principele soț și regina suverană, de mai mult timp desunițĭ, se separară definitiv și în timp ce Isabella II abdică în favorul fiului sĕu Alfons XII, cumpără vastul otel din avenue Kleber (Paris) pe care îl are și astădĭ, don François d'Asisse se instală în castelul d'Epinay, aprópe de St. Denis. Aicĭ șĭ-a terminat viața sa solitară, ocupându-se cu studiul și cu filantropia. El șĭ-a esprimat dorința de a fi îmormêntat în Escurial (Spania), ceea-ce s'a și împlinit Acest rege nominal la Spaniei fù óspele Franciei mai bine de 30 anĭ. A lăsat cu limbă de mórte sĕ-l îmormênteze în haine călugărescĭ.

Concurs literar.

Conform disposițiunilor fie iertatului nostru membru fundator Stefan Antonescu și amĕsurat decisului luat în ședința ordinară a comitetului central, ținută în 23 Aprilie n. c., subsemnații din însărcinarea comitetului *publicăm premiu de 100 coróne val. de aur pentru cea mai bună lucrare despre legumăritul și pomăritul practic.*

La acest concurs literar pot reflecta numai învĕțătorĭ, membrii ordinarĭ séu fundatorĭ ai reuniunei, avênd a-se acomoda următórelor disposițiunĭ:

1) Scris în limba română curată și ușóră, operatul va fi întitulat: „*Despre legumărit și pomărit*“ și va ocupa cel mult 6 cóle de tipar pe octav.

2) Cuprinsul ușor de înțeles pentru poporul român va conține două părțĭ:

In partea I se va tracta despre legumărit cu deosebită considerare la acele soiurĭ de legume, ce sunt mai avantagióse pentru folosul și traiul poporului român. Se vor espune modurile, cum sĕ se facă pregătirile necesare pentru sădirea și ulterióra desvoltare a legumelor. Se vor arăta morburile, ce se pot ivi între legume și mijlócele de vindecare. Se va espune folosul ce-l póte avé poporul nostru din legumărit, ocupând însu-șĭ piețele din apropiere cu legumele sale.

In partea II se va tracta despre cultivarea tuturor pomilor din patria nóstră. — Se va arăta în deplină cunoscință de causă *sădirea, altoirea, cultivarea și folosul pomilor*, apoi despre diferitele morburĭ ce se ivesc și despre stîrpirea lor; despre acelea specii de póme, carĭ pe la noi — séu peste tot au mai mare trecere, conform calității și timpului de cócere. — Comparând pomicultura rațională cu cea practicată astădĭ, sĕ se arate pentru popor avantagiele și venitul aproximativ al unei

---

cesce asupra unui ecran*) apropiat, produce asupra acestui ecran imaginĭ negative. De altă parte sciind, că aloe era întrebuințat în Judea, la preparația giulgiurilor, în carĭ se îngropau morții, făcură sé agiseze în mod succesiv asupra unor albiturĭ induse de o mixtură de uleiu și de aloe diverse materii, și reușiră, prin mijlocul vaporilor amoniacalĭ, a impregna aceste albiturĭ, de a imprima în ele figurĭ brune, în însu-șĭ tonul vechiului sânge din chipul sudariului din Turin.

Dér, sudórea unui om, care sucombă după o lungă agonie, în frigurĭ, cum muri Rĕstingitul pe Golgotha, degajéză în totdéuna abondanțĭ vaporĭ alcalinĭ. Formațiunea figurei imprimate pe reliqiua din Turin s'ar puté decĭ esplica fórte rațional: ținênd de rigurósе experiențele în cestiune, este imaginea unui cadavru, orĭ-care ar fi acela, înmormêntat în acest giulgiu.

Acuma ar fi mai rĕmas de dovedit, că acel personagiu a fost în realitate Christos. Acésta s'a încercat s'o facă d-l *Delage* în fața Academiei sciințelor, scusându-se de altminterĭ, de a aborda un subiect, care iese din cadrele discusiunilor obicĭnuite ale învĕțatei societățĭ.

Seria deducțiunilor d-lor Vignon și Colson ar tinde a dovedi, că reliquia din cestiune este aceea, care rĕmăsese timp îndelungat în posesiunea împĕraților bizantinĭ. Se vor angaja polemici, ele sunt deschise deja. Lumea se cutremură a face concluziunĭ!.. Dér un lucru nu se póte tăgădui: impresionanta frumusеță a acestei stranie efigie imprimată pe o sdrénță de pânză venerată, și emoțiunea fórte profundă, ce o simte omul privindu-o. Misterul însu-șĭ al originei sale este neliniștitor.

(Revista francesă publică totodată dóuĕ fotografiĭ după sfântul giulgiu, din carĭ se vede fórte bine chipul lui Christos).

Delaletca.

*) Ecran este un instrument pentru a scuti obiectele de arderea focului.

grădinĭ de pomĭ, considerând tóte spesele efective.

3) Terminul de concurs durézā pănă 1 Noemvrie st. n. 1902. Reflectanții membrii ai reuniunei, binevoiéscă a-șĭ înainta operatele scrise cu mâna proprie, dér fără de subscriere, la subsemnatul președinte al reuniunei în Arad, strada Ujterem Nr. 6/a pe lângă covertă sigilată, care se conțină însu-șĭ numele autorului *cu subscrierea proprie*, dér pe cuvertă sĕ fie scris și un text ca motto, care sĕ se afle și în fruntea manuscriptului respectiv.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central, ținută în 23 Aprilie n. 1902.

Prof. Teodor Ceontea, președ. *I. Moldovan*, secretar.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Cu ocasiunea petrecerei de primăvară, ce s'a ținut în *Sânt-Ana-de-Mureș*, Lunĭ în 28 Aprilie st. n. în favorul bisericei române de acolo, s'a incassat suma de 91.40 fl., la care au binevoit a suprasolvi următorii prea stim. domnĭ: Vasile Saltechi vice-protop: 1 cor.; Benedict Viciu, notar comun 1 cor.; Ioan Bândea notarul Cerghidului 1 cor.; Ștefan Boroș, preot în Cit st. Ióna 1 cor.; Ioan Andreșan, preot 1 cor.; Michail Borda, proprietar 1 cor.; Gavril Huza 80 fil.; Val. Pop 80 fil.; Ioan Oltean, cand. de advoc. 60 fil.; Ioan Pantea, cand de advoc. 40 fil.; Michail Bucșa, preotul Sângeorgiului 40 fil.; și Teodor Lazar, comerciant 40 fil. — cărora prin aceasta li-se aduce mulțămită publică. Murăș-Oșorheiŭ la 30 Aprilie 1902. In numele comit. aranjator: *Isidor Dopp*, învĕțător român.

*

— *Comitetul parochial dela biserica gr. ort. din Alba-Iulia oraș* invită la producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce o va arangia Marțĭ în 6 Maiu st. n. a. c. (în dina de Sft. George) in „Hotel Elisabet“ cu următorul program: Nóptea de sfântul George, Vodevil în II acte de Theochar Alexi. Persónele: Dinu primariu, George] Turean; Stan fiul sĕu, Gligor Banciu; Lele astana dăscălița vedv., Fira Ciumbrudean; Florica fica sa, Maria Muntean; Itzig crîșmarul, Dumitru Trif; Ruchele soția sa, Maria Ciumbrudean; Nicolae Ferariul, George Barbanțian; Chiva soția sa și vrăjitóre, Letiția Muica. Feciorĭ și fete la horă: Augustin Batenzan, Nicolau Câmpean, Fira Heprian, Ana Enesel Fira Banciu, Mària Ilco, Lucreția Muica. Nicolau T.mbuș, aranger de dans.

Venitul curat e destinat pentru ridicarea unui zid la cimitirul bisericei. Inceputul la 8 óre séra. Prețul de întrare: de pers. locul I. 2 cor., loc. II. 1 cor. 60 fil., loc. III. 1 cor. 20 fil., loc. stat 80 fil.

Bilete se pot cumpăra până în dina petrecerei în prăvălia D-lui P. S. Cirlea, ér séra la cassă. NB. Suprasolvirĭ se primesc cu mulțămită și se vor cuita în diare.

*

— *Corul plugarilor din Coronca* tractul Tîrgul Mureșului, va da o petrecere în dina de 29 Aprilie st. v. Cu acéstă ocasiune se va sfinți stégul corului de către 6 preoțĭ, se vor face declamărĭ și se vor cânta diferite cântece. După acestea va urma dans. Inceputul la órele 2 d. m. Prețul de întrare de persónă 60 banĭ. De beuturĭ și musică se va îngriji comitetul aranjator. Invitărĭ speciale nu se trimit. In cas de timp nefavorabil petrecerea se amână pe Duminecа următóre. Comitetul aranjator apeléză la sprijinul publicului român. Venitul este destinat pentru fondul corului.

*

— *Corul vocal rom. gr. or. din Cuvescĭ* va aranja un Concert împreunat cu dans, Marțĭ în 23 Aprilie (6 Maiŭ) 1902, la Sf. George, în localul societății din centrul comunei. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea în despărțămêntul I. de persónă: 50 cr. de familie (3) 1 fl. 20 cr. In despărțămêntul al II-lea de persónă 25 cr., de familie cu 3—60 cr., Joc va fi și după amédĭ.

— Comitetul acestui concert adreséză tot-odată publicului următorul apel:

„Un învĕțat a dis: „Doctrina fericirii o reduc la 3 cuvinte: cultură, avere și sănĕtate.“ Noi încă nu voim mai mult, ba încă și de aceste 3 mijlóce de fericire mii de frațĭ n'au parte. Sănĕtatea depinde dela D-deu, cultura și bunăstarea însĕ atêrnă dela noi. Cei chemațĭ sus sĕ avem inimile! Sĕ ne ajutăm unii pe alții, ca așa cel puțin sĕ ținem pas cu lumea cultă. Un mic isvor de cultură e și Corul nostru, care cu puțin sprijin și multe spese a ridicat un local propriu de producțiunĭ. Spre acoperirea acestor spese apelăm la marinimositatea On. public, sĕ binevoéscă a oferĭ după bunăvoință denarul și anume: Acel P. T. D. dela, séu prin care se va trimite la adresa: Zah. Jichicĭ, cassar în Kővesd p. Aga. — suma de 10 cor., se va privi de membru fundator. (§. 8 din Statute). Dela, séu prin care se va primi 6 cor., de membru ajutător. (§.9.) Dela séu prin care se va primi mai puțin, de membru bine făcător. (§.10.) Despre resultat se va da socotélă publică.“

NECROLOG. **Teodora Ioan N. Bidu** născ. Mihalache Kikomban, comersant în Tulcea (România), după lungĭ și grele suferințe, împărtășită fiind cu Sfintele Taine, și-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului astădĭ la órele 3 p. m. în etate de 25 de anĭ și în anul al 8-lea al fericitei sale căsĕtorii. Despre acéstă durerósă și ireparabilă pierdere, încunosciințăm pe tóte rudeniile, amicii și cunoscuții reposatei. Rĕmășițele pămêntescĭ ale mult regretatei, se vor ridica din locuința sa, Strada Castelului (Têrgul straelor) nr. 46, Duminecă, în 21 Aprilie st. v. la órele 3 p. m. și se vor depune spre vecĭnică odihnă în cimiteriul Bisericei gr.-or. rom. din Gróverĭ. Fie-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Brașov, în 19 Aprilie v. 1902.

Ioan N. Bidu, ca soț; Ștefan Kikomban, ca unchiŭ; Reveica S. Kikomban, Sultana N. Kikomban, ca mătușĭ; Maria N. Bidu, ca sócră; cumnațĭ, cumnate, verĭ și verișóre.

— Evlaviósa creștină vĕduva **Ruja Miclea** din Măidan, mama Prea On. Domn protopresbiter al Panc ovei Trifon Miclea a adormit în Domnul în vinerea patimilor la 12 Aprilie st. v. și s'a înmormântat în Duminecа Sântelor Pascĭ la 14 Aprilie st. v. 1902. Fie-ĭ țĕrâna ușóră și memoria binecuvêntată!

ECONOMIA.

Apicultura în România.

Din datele statistice publicate de ministerul de domenii resultă, că și cultura albinelor, paralel cu alte ramurĭ ale bogăției naționale, a început sĕ ia un avênt îmbucurător.

Așa, în primăvara anului 1901 au fost aședațĭ în prisacă, în tótă țéra, un numĕr de 268 436 de stupĭ, din carĭ 154.804 roițĭ, 95.065 bătuțĭ și 18.567 rĕtezațĭ.

Numĕrul cel mai mare de stupĭ aședațĭ în prisacă în primă-vară a fost în județul Vasluiŭ cu cifra de 11.837, apoi vine imediat județul Iașĭ cu 10.949, Tecuciŭ cu 9448 și Fălciu cu 9094. Numĕrul cel mic mic de stupĭ s'a aședat în prisacă în județul Constanța, cu cifra de 1064.

Producțiunea totală de miere a fost în anul 1901 de 285.389 kgr., și de céră de 94.867 kgr.

Cantitatea cea mai mare de miere a dat'o județul Iașĭ, cu 42,195 kgr., pe când județul Vaslui, care a avut cel mai mare numĕr de stupĭ, nu a avut decât 19.522 kgr. miere. Imed at după județul Iași vine județul Botoșanĭ, cu 34.137 kgr. miere, și Ilfov cu 32.566 kgr. Cea mai mică cantitate de mi re a dat'o județul Tulcea, cu 1386 kgr.

Cantitatea cea mai mare de céră a dat'o tot județul Iașĭ, cu 11.382 kgr. Urméză apoi județul Ilfov, cu 9168 kgr., și județul Botoșanĭ, cu 7232 kgr., județul Tulce a dat numai 391 kgr., adică cea mai mică cantitate.

Valórea totală a mierei obținută în tótă țara în anul 1901 a fost de 305.526 lei și a cerei de 342.101 lei. Prețul mijlociu al mierei revine la 79 banĭ kgr. și al cerei la 3 lei 61 b. kgr.

In campania anului s'au perdut 17.513 stupĭ.

Pentru campania anului 1902 s'au conservat cel mai mare numĕr de stupĭ. Județul, care a conservat cel mai mare numĕr de stupĭ, este județul Vaslui, cu 12,924, apoi vine județul Iașĭ, cu 12,506, Mehedințĭ cu 12,113, Fălciu cu 10,800. Bacăŭ cu 10,756, și Argeș cu 10,013, etc. Cel mai mic numĕr de stupĭ a fost conservat în județul Brăila, adecă 1400 stupĭ.

Ingrijirea vitelor.

— Continuare. —

Apa de bĕut sĕ fie limpede ca cristalul și sĕ nu mirósă urît. Sĕ ne ferim ca de foc a adăpa vitele în lacurĭ, mlăștinĭ și în orĭ-ce apă stătătóre. Aceste ape sunt pline de putrediciunĭ, de cadavre împuțite și de tot felul de miasme necurate Apa este, aceea care pórtă cu ea microbii celor mai multe bóle. Fiind-că veni vorba de microbĭ, sĕ vĕ spun și de ei câte ceva, căcĭ ei sunt isvorul tuturor bólelor de pe pămênt.

Microbii sunt nisce vietățĭ de o mișurime uimitóre. Pe ei nu-i putem vedea cu ochii liberĭ, ci uitându-ne prin nisce instrumente numite microscópe, carĭ măresc de mai mult de o mie de orĭ corpurile. Vĕduțĭ prin microscópe microbii au diferite forme: ca bastonașele, ca punctele, ca firele de pĕr, ca mătăniile, etc. Microbii trăesc pretutindenĭ, în pămênt, în apă, în aer, pe erburĭ, pe pomĭ etc.

Ei formeză o adevĕrată lume nevĕdută, o adevĕrată armată pururea în luptă cu omul și animalele.

Indată-ce au pĕtruns în trup, se stabilesc acolo ca jivinele, cresc și se înmulțesc cu miliónele, jefuind și dĕrîmând tot ce găsesc în calea lor. Și sunt atât de neastêmpĕrațĭ, încât îi trece nădușelele și acestea sunt cele mai periculóse, căcĭ ele sunt otrăvurĭ, carĭ otrăvesc mădularile. Intrațĭ în bojocĭ (plămânĭ), în mațe, în ficat, în membre, etc. le suge tótă vlaga, le umple de rănĭ și umflăturĭ uriciósе, le schilodesce și le aduce la mórte sigură.

Apa aduce cu ea multe bóle, spre pildă: în sus la munte, de unde isvoresce Prahova, a murit o vită de o bólă molipsitóre și a fost aruncată pe albia rîului, ca de obiceiu. O vită mórtă în felul ăsta e plină de microbĭ întocmai ca un sac cu grâu. Inchipuiți-vĕ, că s'ar rupe sfóra dela gura sacului și s'ar vĕrsa bóbele în apă. Tocmai așa și microbii se varsă din stêrv, cu miliardele, luând cursul apei și ducêndu-se în jos, la vale, prin sate, prin orașe, prin luncĭ, prin livedĭ, molipsind prundurile, izlazurile, pădurile și tóte locurile pe unde pășunéză vitele.

Cu apă vitele se mai pot molipsi și din gârlețele și șgeaburile puțurilor, unde beau vitele la un loc.

Inchipuiți-vĕ un cal răpcigos (morvos) căruia îĭ curge neîncetat pe nărĭ puroĭ și mucĭ încărcațĭ cu sumedenie de microbi, bĕnd apă dintr'un șgheab (vălău) unde bĕu și ceilalțĭ caĭ. Aceștia se vor molipsi și ei de răpciugă numai prin beutul apei

De aceea, ar fi de dorit, ca fiecare om sĕ-șĭ aibă găleata lui pentru adăpatul vitelor. Nic-odată sĕ nu-șĭ adape dobitócele în șghiaburile și găletele fântânilor, căcĭ numai astfel și le póte feri cu siguranță de tot felul de molime.

Durerea de gură și de picióre (febra aftósă), dalacu, buba négră, gușterul, brînca și gurarea porcilor, se ia și din apă.

Adăpatul sĕ se facă de trei orĭ pe di vara, séu și de mai multe orĭ; érna numai de douĕ orĭ și în totdéuna după-ce au mâncat vitele. Caiĭ se adapă numai inaintea mâncăreĭ grăunțelor, căcĭ décă s'ar adăpa îndată după mâncarea orzului, apa ar împinge din stomac bóbele nemistuite în mațe, unde nu se mai pot sfărîma și nu mai pot nutri animalul. De aceea vedem baliga la uniĭ caĭ plină cu bóbe nemistuite, dór ceva umflate.

Sĕ trecem la hrană.

Nicĭ într'o țéră nu se hrănesc vitele rĕu ca la noi. Ómeniĭ s'au obicĭnuit se bată și sĕ schingiuéscă vita muncind-o de diminéța până séra fără a-i da ca nutreț de cât un braț de cocenĭ și ce bruma iarbă o putea sĕ apuce în timpul popasului. Dér în timpul popasului, în loc ca biata vită sĕ-șĭ mai recapete din puterile perdute, mai rĕu și-le risipesce alergând după câte-va fire de iarbă. Ce folos póte sĕ tragă corpului istovit de muncă al unei nenorocite vite numai dintr'un snop de cocenĭ?

Cum o sĕ mai pótă duce plugul și carul încărcat, când n'are de unde câștiga putere?

Ce este mai mult, o vită tînĕră, nemâncată bine, ca și un om, nu mai cresce, rĕmâne pipernicită și costelivă, tragă-se ea din neamul cel mai de sémă.

Pe vitele nóstre așa mititele cum le vedețĭ astădĭ, de le-am hrăni bine și le-am îngriji cu dragoste, în scurtă vreme ar cresce ca din apă Strĕiniĭ astfel și-au făcut frumósele și renumitele lor rase de vite, ér nu prin post și biciuială.

Francesul dice: *formarea vitelor de soiŭ, stă în sînul belșugului, în curățenie și în buna calitate a nutrețului.*

Hrana vitelor pe cât se póte sĕ se dea la timp, sĕ fie îndestulitóre și hrănitóre. Grăunțele bine alese, fênul sĕ nu fie mucigăit, prăfuit séu putred, căcĭ dă naștere la bolĭ de piept, de inimă, la mătrice (colicĭ), la urdinărĭ (diaree) etc.

In timpul verei sĕ li-se dea vitelor pe lângă iérba verde și un nutreț uscat; ér în timpul iernei, pe lângă nutrețul uscat, sĕ li-se dea vitelor și sfecle, dovlecĭ séu morcovĭ, căcĭ aceste alimente sunt mai apóse și prin urmare mai rĕcoritore pentru stomac.

(Va urma.)

Cine-i mai alcoolic?

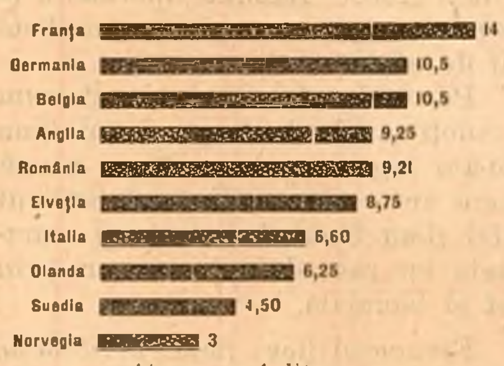
„In nicĭ o țéră din lume nu se póte îmbĕta cine-va așa în largul sĕu ca în iubita nóstră patrie; de aceea în nicĭ o țéră beția nu e un viciu' așa de rĕspândit.“ Contra acestei opiniunĭ pesimiste a d-lui Xenopol, președintele ligei nóstre anti-alcoolice, se ridică energic cifrele. Pentru-ca, în adevĕr, beția sĕ fie mai rĕspândită la noi ca în orĭ-ce altă țéră, se cere ca la noi sĕ se bea mai multe spirtóse ca în alte parțĭ; cifrele ne arată, că nu este așa. Ministerul de finanțe ne póte spune precis cât alcool și câtă bere se pune anual în consumație. Ministerul Domeniilor ne póte da date întru ceea-ce privesce vinul, țuica, tescovina și drojdia produse. Care este, după aceste date, consumația anuală? — Consumația anuală este supusă la marĭ fluctuații, producția vinului și a țuicei variind mult din an in an. De aceea, ca sĕ ne apropiem mai mult de adevĕr, am făcut media consumației pe ultimii 4 anĭ (1896—1900). Astfel resultatul va fi mai aprópe de adevĕr, cu atât mai mult, cu cât în cei 4 anĭ considerațĭ au fost doi anĭ bunĭ pentru vin și 2 rĕi, ér pentru țuică unul estra-ordinar și doi bunișorĭ. In tabloul de mai jos se vede resultatul cercetărilor nóstre.

Media consumației anuale a beuturilor alcoolice în România.
(calculată după consumația din anii 1896—1900)

Felul beuturei	Cantitatea (în litri)	De cap (5,900,000 locuitori)	Transformate în alcool absolut	De cap
Alcool absolut . .	17,898,955	3,0	17,898,955	
Bere, 5% alc. . .	7,175,143	1,2	358,757	
Vin, 6% alc. . .	186,386,925	31,5	11,183,215	
Ţuică, 25% alc. .	110,753,525	18,7	16,688,280	
Drojdie și tescovină, 30% . . .	17,900,000	3,0	7,162,880	
Totalul evaluat în alcool absolut			*54,383,087*	*9.2*

Așa-dér diferitele beuturĭ alcoolice, ce se consumă la noi, pe an. represintă, în alcool absolut peste *54 de milióne de litri*, séu de cap [mai esact ar fi de stomac] câte *9 litri și 2 decilitri.* Ca sĕ ne dăm sémă de ce însemnătate are cantitatea de alcool beută — în teorie — de fie-care Român, trebuesce s'o comparăm cu cantitatea beută de alte nații.

Graficul următor ne arată consumația pe an și pe cap în diferite state.

$^1/_2$ cm. = 1 litru.

Ce vedem noi aicĭ? Vedem, că locul întâiŭ, locul de onóre întru ceea-ce privesce consumația alcoolului se cuvine Francesilor, cu o consumație anuală de 14 litri de alcool absolut. Latina gintă e regină.... bine a dis poetul, numai că în frunte ea nu pórtă o stea ci *„trei stele“*.... La códa statelor europene vine Norvegia cu o consumație de numai 3 litri de cap. România, iubita nóstră patrie, ocupă un loc destul de desonorabil. Grație setei fiilor ei, ea vine a 5-a din cele 11 state aci representate.

Conclusie: D-l Xenopol nu are dreptate când susține că „în nicĭ o țéră beția nu e un viciŭ așa de rĕspândit ca în România“. Orĭ cât am fi de șoviniștĭ, trebue totușĭ sĕ recunóscem, că suntem întrecuțĭ de Francesĭ, de Belgienĭ, de Germanĭ și de Englesĭ.

Interesant este sĕ scim, cine bea acele 54 de milióne de alcool absolut, carĭ se consumă pe an la noi. Interesant este sĕ vedem, cum se repartiséză în practică aceste milióne de spirt. In teorie am vĕdut, că fie-care Român are drept la 9 litri și 2 decilitri pe an. Dér putem noi susținea, că așa se întêmplă în practică, că fie-care Român îșĭ bea în adevĕr porțióra lui de alcool? Putem noi susținea, că nu bea nicĭ unul mai mult și nicĭ unul mai puțin? Putem noi admite o așa de ideală egalitate? Dér nu e egal Românul în fața ghionturilor d-lui Vagmistru, orĭ în fața reducerilor d-lui ministru și o sĕ fie el egal în fața butoiului? Vai, egalitatea nu se află pe pĕmênt.

Cele 53 milióne de alcool sunt departe de a fi egal împărțite la cele 6.000.000 de suflete, de stomacurĭ române. O primă și mare nedreptate găsim în modul cum se repartiséză alcoolul în populația rurală și în cea urbană. Restul cercetărilor nóstre în acésta privință este cu totul altul, decât acela la care vĕ așteptațĭ. Atâta s'a spus, atâta s'a scris, că țĕranul nostru bea, că țĕranul nostru e alcoolic, încât acéstă afirmație a devenit un clișeu banal, admis de tótă lumea, la noi, adevĕratul alcoolic este țĕranul Ei bine, clișeul este fals, căcĭ étă cum s'a repartisat [în 1898] diferitele spirtóse la noi:

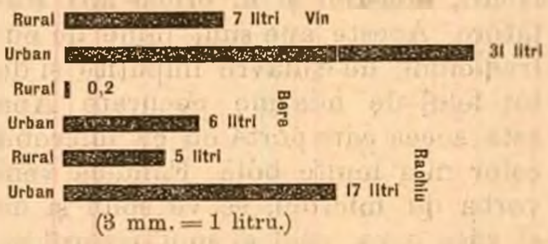
	4.800,000 ruralĭ au beut		*1.000.000 urbanĭ* au beut	
Vin . . .	36,675.410	litri .	35,011.950	litri
Bere . . .	1.227.060	„ .	6,695.050	„
Rachiu [țuică etc.]	24.248.190	„ .	19 506.360	„

Séu, socotim pe căciulă, avem [în litri] că:

Ruralul bea pe an 7ˡ vin, 0,2 bere, 5 rachiu.
Urbanul „ „ „ 31 „ 6 „ 17 „

Ei bine, care bea mai mult? Ruralul orĭ urbanul? — Vecinic nedreptățit țĕranul nostru, el nicĭ de porția lui de alcool n'are parte, — i-o bea orășanul! Acéstă nedréptă repartisare a alcoolului reiese și mai bine din graficul următor, alcătuit după datele de mai sus.

Privițĭ cât e clondirul de vin pe care îl bea urbanul! De 4 orĭ mai mare, ca al ruralului. Dér cu rachiul! 17 litri orășanul, pe când bietul rural d'abia gustă și el 5! Și când te gândescĭ, că tot orășanul face alcoolic pe țĕran! Vorba aia: Ḑi-i mamă că-i gușată ...

(3 mm. = 1 litru.)

De-acum nu ne mai este permis sĕ dicem, „că imensa majoritate a țĕranilor noștri sunt alcoolicĭ“. Cu 7 litri de vin și 5 de rachiu pe an nu devii alcoolic. Intre bețiv și alcoolic este o mare distanță *Bețivul nu póte sĕ nu ajungă nicĭ-odată alcoolic, alcoolicul póte sĕ nu fi fost nicĭ-odată bețiv.* Bețivul e un diletant, alcoolicul un profesionist. Omul, care întêmplător se îmbată, va trece drept un bețiv, nu va fi însĕ forțamente alcoolic, pe când acel care dilnic îșĭ bea porțióra lui de alcool, fără ca sĕ se îmbete vre-odată, acesta trece drept om „cumpĕtat“, da, cumpĕtat, dér alcoolic. Țĕranul, neobicĭnuit cu beutura, bea puțin și a și aruncat cu căciula în cânĭ. Țĕranul *e bețiv* tocmai pentru-că *nu e alcoolic.* E timpul, d-lor gazetarĭ, e timpul d-lor politicianĭ, sĕ schimbăm vechiul clișeu, care ne arată pe țĕranul nostru abrutisat de bĕutură, pe țĕranul român pradă alcoolismului. Adevĕratul alcoolic în țéra românéscă nu e țĕranul, e orășanul. Alcoolic nu este Stan și Bran, ci d-l Stănescu și d-l Brănescu; „cetățeanul turmentat“ îșĭ are domiciliul la oraș, el acolo votéză. Firesce vor fi, sunt chiar alcoolicĭ și la sate, dér nu atâția, cât la oraș. Și mulțĭ dintre cei dela sate se recrutéză din ceea ce am pute numi elementul urban din populația rurală. Scițĭ cine îmbrățișeză mai adesea cariera de alcoolic la sate? Cine la sate bea mai bine? Bea primarul, bea notarul, bea jandarmul, bea prea sfântul părinte — sângele Domnului .. bea, cum diceam elementul urban.

Are dreptate bietul țĕran când cântă:

Cu vorbele
Și glumele
S'adună tómna prunele,
Dér rachiu
Il bea zapciu...

(Gazeta Săteanului) **Dr. Urechiă**

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 2 Maiŭ. Ședința de erĭ a dietei a fost estra-ordinar de sgomotósă. Deputatul *Rátkay* a ținut un discurs vehement, în care a provocat tinerimea și națiunea maghiară *sĕ fluere când se va cânta orĭ unde în țéră imnul „Gotterhalte“ chiar și atuncĭ când Majestatea Sa ar fi de față.* Ministrul de honvedĭ vrênd sĕ rĕspundă, deputații din stânga estremă au înscenat un mare scandal Când Fejervary dise, că deputatul Ratkay numai sub scutul imunitățiĭ póte vorbi astfel, un tărăboiŭ colosal se făcŭ. Oposiția cerŭ, ca ministrul sĕ fie chemat la ordine. Președintelui Apponyi abia i-a succes sĕ potolescă furia kossuthiștilor. — In ședința de adĭ s'a început desbaterea budgetului ministeriului de finanțe

Budapesta, 2 Maiŭ. „Bud. Hirlap“ e supĕrat foc, fiind-că archiducele Francisc Ferdinand, care merge la încoronare la Londra, vré sĕ ia cu sine nu numai câte-un nobil german și maghiar, ci și un nobil ceh și unul polon. Printr'asta — dice — Ungaria se degradéză la rangul unei provincii.

Viena, 2 Maiŭ. Scirĭ din Constantinopol spun, că Pórta e fórte îngrijată de simptomele revoluțiunei din Macedonia și Albania. Situația e considerată atât de gravă, că Sultanul se teme serios de complicațiunĭ, carĭ ar pute provoca o intervențiune a puterilor.

Din America.

Tot vin și vin scrisorĭ dela dragii noștri Românĭ din Canada, carĭ s'au dus pe acolo căutându-șĭ un traiŭ mai ușor. Mulțĭ tare rĕu au pățit, altora li-s'a sfetit mai bine. Artemi Dornean, care-i acum în Regina (în Canada) lucră acolo la o tipografie și nĭ-a trimis o scrisóre și o gazetă mare nemțéscă, la care lucră și el. Se plâng bieții mai de nevoi, dér de ceea-ce se plâng cu nespusă durere de inimă este, că n'au preot și biserică, încât décă móre unul, îl îngrópă așa fără rugăciunĭ. Și nicĭ măcar sĕrbătorile nu le sciu, când le avem, că pe acolo sunt alte călindare scrise englezesce și nemțesce, unde sĕrbătorile nóstre nicĭ nu sunt scrise. Dér étă ce cetim despre Canada în gazeta „Poporul“, care tipăresce o scrisóre venită de acolo. O tipărim și noi pentru poporul nostru. Scrisórea glăsuesce așa:

Ofeci-Komwory (Canada-de-jos.)

Voie bună și sănĕtate îțĭ poftim, domnule învĕțător! Noi trăim aci în cea mai mare sĕrăcie. Intr'adevĕr, d-le învĕțător, ne ai voit binele — fire-ai binecuvêntat! — când ne-ai povățuit sĕ nu părăsim locul strămoșesc și sĕ ne ducem în America; dér durere, nu te-am ascultat. De mine tot mai este ce mai este, căcĭ din bunăvoința domnului învĕțător sciu ceti, dér vai de soții mei, carĭ de fel nu cunosc literele. Banii, carĭ i-au adus cu sine, i-au păpat de mult, și acum sunt cerșitorĭ ca vai de ei. Palidĭ, betrânĭ fără vreme și scăduțĭ în puterĭ, tânjesc numai de pe-o di pe alta. Cânele are mai bună trébă acasă, decât ei aicĭ. Vai, de a-șĭ pute trăi numai un an în țéra mea străbună, nu mi-ar păsa sĕ mor apoi. De mórte nu mi-e frică, dér mĕ mâncă dorul după casa părinților. Aicĭ le merge mult mai rĕu ómenilor noștri, decât acasă vitelor. Intr'adevĕr dic éră-șĭ, dumneata ne-ai voit binele, d-le învĕțător, dér nu te-am ascultat și étă ne-a pedepsit sórtea.

Avem o iérnă gróznică, care a început în luna lui Septemvrie și noi n'avem nicĭ lemne, nicĭ mâncare. Sgriburim de frig și flămândim. Câte le mai birue omul! Cel ce scrie de aicĭ, că are casa lui, mințesce ca un câne. Flămândim cu toții și se află ómenĭ fără suflet între noi, carĭ îșĭ vênd numele unor agențĭ, carĭ apoi sub numele acestora merg în scumpa nóstră țéră si propovĕduesc pe acolo minciuna, că pe aicĭ totul e lapte și colac. Se înțelege, că agenții au veniturĭ frumóse din emigranții nefericițĭ. pe carĭ i-au ademenit sĕ plece în America.

Sĕmĕnăturile de iérnă au înghețat cu totul prin părțile, în carĭ locuim noi, adese înghiață însĕ și cele primăvăratice, căcĭ pe aicĭ iérna ține cam dela Sântă Maria mică până pe vremea Paștilor. Cu un cuvênt pe aicĭ nĕcasul și neajunsul e mare, despre care acasă nicĭ că am visat. Te rog d-le învĕțător, cetesce scrisórea acésta celor rĕmașĭ pe acasă, ca sĕ nu dorésca sĕ vie în America, căcĭ ei în asĕmĕnare cu noi, cei din America, sunt domnĭ. Și noi numai acuma vedem, ce nebunie am făcut când ne-am părăsit țéra. Plângem și ne căznim, dér n'avem încotro, căcĭ e târdiu. Sĕ le spui, ca sĕ cinstéscă școla, căcĭ eu dic, că a-șĭ peri de fóme, décă n'așĭ sci ceti și scrie. Eu și fratemeu Petru lucrăm în Kanvora. Pe di ni-se plătesce câte un dolar, dér ne trag așa de mult din plată pentru mâncare, încât la sfirșitul lunei abia ne pomenim cu patru dolarĭ din plată, deși lucrul e fórte greu. In urmă te mai rog, d-le învĕțător, sĕ fii bun, sĕ-mĭ trimițĭ nisce cărțĭ bune de cetit. Aicĭ n'avem biserică, nicĭ școlă. Cartea ce mi-aĭ dat'o când am plecat în America, am cetit'o până acum și de-o sută de orĭ.

Adresa mea e: Petru Cosovan: Poșta: Oferi-Komwory (Canada de jos).

Rĕmân poftindu-țĭ voie bună și sănĕtate d-le învĕțător, al d-tale școlar iubitor și credincios.

Petru Cosovan.

Vorbe înțelepte.*)

— Cine s'a născut pe lume pentru a povĕțui cu inima curată ómenii asupra lucrurilor celor mai însemnate, are mare noroc décă scapă teafĕr.

Ar. Schopenhauer.

Sĕ fie óre rarĭ prietinii la nevoie? Din contră! De abia te ai împrietinit cu cine-va, și îndată dice, — că este în nevoie și îțĭ cere banĭ împrumut!

Ar. Schopenhauer.

Omul onest și iubitor de adevĕr trebue sĕ facă mărturisirea că ateismul și materialismul nu fericesc pe nimenĭ și duc pe ómenĭ în barbarie.

Friedrich von Helwald.

Mama după-ce a dat propriei sale fĕpturĭ viața fisică, trebue sĕ-i dea și viața morală. sădind în ea primele seminţe ale educațiunei morale, religióse și intelectuale.

Mantegazza.

— Tótă educația depinde de mamă.

Aristotel.

— Luxul este tot ce e de prisos spre a face pe cine-va fericit.

Gioberti.

— Cum e isvorul, așa e părĕul.
— Cum sunt părinții, așa sunt copiiĭ.

Campe.

— Modestia este proba meritului.

La Bruyère.

— Plebea cea numerósă are ochĭ și urechĭ dér mai mult nu, și are mai ales fórte puțină judecată și puțină memorie.

Ar. Schopenhauer.

— Scopurile marĭ nu se urmăresc fără marĭ pericule.

Herodot.

POSTA REDACȚIUNEI.

Foventea. Scusați, că din causa aglomerării materialului, nu s'a putut publica în numĕrul acesta. In numĕrul viitor însĕ da. Salutare.

Lunca Cernei: Pĕcat de cheltuéla făcută cu trimiterea versurilor.

*) Din cartea „Vorbe înțelepte“, culese de Aurel C. Popovicĭ.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

MULTE ŞI DE TÓTE.

Unul care se sinucide şi îşi lasă averea Burilor.

Un tînĕr se presentă la un hotel din strada Trevisa din Paris şi se înscrise în registru sub numele de Georges Marchal, tapiţer din Lyon, în vîrstă de 25 anĭ. A doua ḑi, una din servitórele hotelului, audi nisce gemete, carĭ porneau dinspre camera noului pasager. Ea preveni în grabă pe stăpânul ei, care cu ajutorul unei chei rĕuşi sĕ deschidă uşa camerei. Dér ce sĕ vadă! Georges Marchal era întins pe patul sĕu trăgênd de mórte în camera cu îngrijire închisă, unde nisce cărbunĭ puşĭ pe o tavă eraŭ aprópe consumaţĭ.

Cu tóte îngrijirile date la moment, tinĕrul îşĭ dădu sufletul. Comisarul de poliţie venit în grabă spre a face constatările obicĭnuite găsi o scrisóre pe masa dela capul sinucisului. In acéstă scrisóre tinĕrul anunţă, că e „fericit sĕ părăsescă societatea pe care o uresce şi o blestemă“. De altmintrerĭ Georges Marchal nu era un rĕtăcit vulgar.

Étă un pasaj din scrisórea lui:

„Inainte de tóte, onóre celui care luptă!

„Natura nu mi-a dat armele necesare pentru a înfrunta acéstă luptă. Invins, eu mĕ retrag. Vĕ voiŭ fi recunoscĕtor d-le comisar, de-a dispune ca averea ce rĕmâne în urma mea, sĕ fie vĕrsată în casa de banĭ pentru venirea în ajutorul Burilor. Acesta va fi modestul obol oferit de cătră un învins al vieţei, celor carĭ de doi anĭ luptă până la mórte pentru independenţă şi libertate.“

Acéstă din urmă voinţă a sinucisului a fost împlinită de cătră comisarul poliţiei.

*

Coloniile englese

Se scie, că dintre tóte statele europene acela care are cele mai multe şi cele mai marĭ colonii este Anglia. Venitul coloniilor englese cresce, graţie spiritului comercial engles, în mod continuu. La Tera-Nova, în anul 1900, venitul trecuse peste suma de 50,000 livre şterlinge, în Noua-Galie de sud (din Australia) crescerea anuală a venitului este în mediu, pentru ultimii ḑece anĭ, de 300.000 livre. In general sporirea veniturilor este produsă de drumurile de fier, şi în special de cele din Australia meridională şi Victoria.

Domeniul Canada, pe care Francesii l'au cedat Englesilor considerându-l ca o greutate, esportă în Anglia mărfurĭ de peste 97 milióne shilingĭ, ér în Statele-Unite esportă mărfurĭ în sumă de 55 milióne. Trebue însĕ sĕ reamintim că esportul cel mai mare al Canadei nu este nicĭ în Anglia şi nicĭ în Statele-Unite, ci în ţĕrile medionale americane.

Media crescerei anuale a esportului Canadei, este de 16 milióne shilingĭ în Anglia, pe când în ţĕrile meridionale americane acéstă crescere atinge ţifra de 25 milióne.

Invitare

la a **XXXVI a adunare locală şi consorţială ordinară** a Consorţiului de economiĭ şi împrumuturĭ din Braşov, a primei Reuniunĭ a amploiaţilor din monarch a austro-ungară, asociaţiune cu garanţă limitată, care se va ţiné în **17 eventual în 25 Mai 1902** d. a $^{1}/_{2}$**3** óre în sala cea mai mare a casei sfatului orăşenesc.

Ordinea de ḑi:

1) Raportul direcţiunei şi raportul comitetului de supraveghiere asupra gestiunei anului 1901.

2) Deciderei (:conclus:) asupra întrebuinţărei profitului curat realisat în anul 1901.

3) Alegerĭ de întregire pentru direcţiunea şi pentru comitetul de supraveghiere.

4) Propunerĭ din partea direcţiunei referitóre la §. 21 a statutului consorţial.

5) Propunerĭ eventuale ale membrilor.

Braşov, 1 Mai 1902.

Direcţiunea Consorţială.

De închiriat

dela Sft. Mihaiŭ 1902 în casele din Scheiŭ strada Catarinei, Nr. 30, poziţie sănĕtósă, fără prav, o

Locuinţă spre stradă,

cu *2 entreurĭ*, care constă din *3 odăi*, din care *2 cu parchete, bucătărie, pivniţă, pod* etc., conduct de apă, în bucătărie.

Informaţii în aceeaşĭ casă, séu la d l A. Hartl, strada Hirscher Nr. 19.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţii.

PUBLICAŢIE.

Se aduce la cunoscinţa publică, că după ce Inaltul Minister reg. ung. de finanţe prin organele sale de control a făcut revisia losurilor clasei I, a loteriei (a decea) de clasă reg. ung. priv sau predat losurile colectorilor principalĭ spre vêndare.

Planul loteriei aprobat de Inaltul Ministeriŭ reg. ung. de finanţe, se publică:

Planul Loteriei a decea clasă reg. ung. priv. 100,000 Losurĭ, 50,000 câştigurĭ.

Clasa întâie
Depunere 12.— coróne.
Tragerea în 22 şi 23 Maiu 1902.

Câştigurĭ			Coróne.
1	à		60000
1	à		20000
1	à		10000
1	à		5000
3	à	2000	6000
5	à	1000	5000
8	à	500	4000
30	à	300	9000
50	à	100	5000
2900	à	40	116000
3000	câşt.	Coróne	240000

Clasa a dóua
Depunere 20.— coróne.
Tragerea: în 18 şi 19 Iunie 1902.

Câştigurĭ:			Coróne
1	à		70000
1	à		25000
1	à		10000
1	à		5000
3	à	3000	9000
5	à	2000	10000
8	à	1000	8000
20	à	500	10000
60	à	300	18000
3900	à	80	312000
4000	câşt.	Coróne	477000

Clasa a treia.
Depunere 32.— coróne.
Tragerea: în 15, 16 şi 17 Iulie 1902.

Câştigurĭ:			Coróne.
1	à		80000
1	à		30000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10009
70	à	500	35000
4900	à	130	637000
5000	câşt.	Coróne	898000

Clasa a patra.
Depunere 40.— coróne.
Tragerea în 13 şi 14 August 1902.

Câştigurĭ;			Coróne.
1	à		90000
1	à		30000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10000
70	à	500	35000
3900	à	170	663000
4000	câştigurĭ	Coróne	934000

Clasa a cincea.
Depunere 32.— coróne.
Tragerea în 3 şi 4 Septemvrie 1902.

Câştigurĭ:			Coróne.
1	à		100000
1	à		50000
1	à		20000
1	à		15000
3	à	10000	30000
5	à	5000	25000
8	à	2000	16000
10	à	1000	10000
70	à	500	35000
3900	à	200	780000
4000	câştigurĭ	Coróne	1061000

Clasa a şésa.
Depunere 24. coróne.
Tragerea: din 26 Sept. până la 21 Octomv 1902

Cel mai mare câştig în cas favorabil

1.000,000 (UN MILION) CORÓNE.

Câştigul care se va trage la urmă din aceste 480 capĕtă premiul.

1	prem.	600000	600000
1	câş. à	400000	400000
1	à	200000	200000
1	à	100000	100000
1	à	60000	60000
1	à	40000	40000
2	à	30000	60000
3	à	20000	60000
20	à	10000	200000
50	à	5000	250000
400	à	2000	800000
720	à	1000	720000
1000	à	500	500000
27800	à	200	5560000
30000	Câştig. şi premii cor.		9550000

Tragerea câştigurilor clasei I., va avé loc în 22 şi 23 Maiu a. c. în presenţa oficiului de control reg. ung. şi a unui notar public reg. în Sala de tragere (IV Eskü-tér, Intrarea: Duna utza.) Losurile se capĕtă la toţĭ colectorii loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 27 Aprilie 1902.

DIRECŢIUNEA
Loteriei de clasă reg. ung. privilegiată.
LONYAY. HAZAY.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.